

Illustration: ÅW

Västerås stad ÅRSPLAN 2021

MED UTBLICK MOT 2024

VÄSTERÅS STAD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Tillsammans i en tid av osäkerhet	3
Uppdrag	4
Så här styrs Västerås stad	5
Strategiska utvecklingsområden	7
Mål	9
Koncernstruktur	16
Västerås stads organisationsschema	17
God ekonomisk hushållning	18
Västerås växer under planeringsperioden	20
Västerås stad som arbetsgivare	23
Ekonomiska förutsättningar 2021–2024	24
Budget 2021 och planering 2022–2024	27
Investeringsbudget 2021 med planering mot 2025	33
Nämndernas ansvarsområde och ekonomiska ramar	36
Bolag och kommunalförbund i koncernen	48
Finansiella rapporter	50

Tillsammans i en tid av osäkerhet

2020 har varit ett år som många av oss kommer bära med sig länge. Sällan har vi sett ett så starkt samhälle, så många satsningar på välfärden, så många nya arbetsätt och så många hjältar. Men det har naturligtvis också varit ett år som varit väldigt tufft på många olika sätt. Nu när vi går in i 2021 är det inte svårt att konstatera att läget är väldigt osäkert. Allt tyder på att vi har några år framför oss med minskade skatteintäkter, ökade kostnader för försörjningsstöd kopplat till en högre arbetslöshet och ökade kostnader till det kommunala utjämningsystemet.

Det är i ett läge som det här som det krävs en rejäl kraftsamling och ett ansvarstagande för vår stad. Det är nu vi behöver offensiva satsningar! Majoritetens årsplan 2021 innebär ett tydligt fokus på skola, vård, omsorg och arbete – på det som på många sätt utgör själva hjärtat i vår verksamhet.

Det kommande året innebär därför stora satsningar, inte minst på skolan. Inriktningen är glasklar: Vi vill att alla elever som går ut grundskolan ska göra det med godkända betyg. Det är en viktig framtidsfråga för samhället, men framför allt för varje enskild individ. Ett godkänt betyg i grundskolan har stor betydelse för den egna självkänslan men är också en möjliggörare inför framtiden.

Årsplan 2021 innehåller också rejäla satsningar på äldreomsorgen, varav en stor del utgörs av statliga stöd, som vi ska använda klokt. Vi kommer att avskaffa de delade turerna och förverkliga en rad kvalitetshöjande satsningar, till nytta för såväl våra äldre som för våra medarbetare. Vi kommer under året att kunna erbjuda alla våra medarbetare heltidstjänster.

Västerås ska vara ett föredöme och en ledande aktör när det gäller såväl ekologisk, social som ekonomisk hållbarhet. Därför ligger Agenda 2030 sedan en tid tillbaka som grund för alla kommunala beslut. Inom kort kommer kommunfullmäktige att fatta beslut kring en plan för ekologisk hållbarhet som kommer att styra

Foto: Per Groth.

arbetet i alla våra verksamheter. Vi ser också att det finns goda förutsättningar för att öka den lokala livsmedelsproduktionen och förverkliga den nationella livsmedelsstrategin. Utöver detta så innehåller årsplanen även en rad uppdrag som alla syftar till att ytterligare förstärka arbetet med den sociala hållbarheten – för ökad trygghet, trivsel och framtidstro i hela Västerås – tätort som landsbygd.

Det råder ingen tvekan om att Västerås under många år har sett en positiv utveckling inom en rad områden. Det är knappast en slump att mer än femtio nationers forskare, studenter och entreprenörer samlas här för att utveckla framtidens energilösningar. Kunskap dras till kunskap! Idag är vi ett starkt nav för automation, elektrifiering och teknikutveckling. Stadens utveckling och tillväxt innebär samtidigt ökade behov av investeringar i infrastruktur, skolor, förskolor och äldreboenden. Det handlar också om helt nya bostadsområden, som Sätra och Kopparlunden.

Som jag inledde med så är läget kärvt och osäkert just nu. Men jag vill ändå formulera en optimism och framtidstro.

Västerås står starkt, trots omständigheterna. Men det innebär inte att vi ska luta oss tillbaka. Tvärtom! Det är nu vi ska fortsätta att utveckla arbetsätt och verksamheter. Det är nu vi ska ta oss an utmaningar på nya sätt, tillsammans med invånare, föreningsliv och entreprenörer i hela kommunen. Det är så vi gör i Västerås – staden utan gränser.

Jag vill avsluta med att tacka alla medarbetare inom Västerås stad för den jätteinsats de gjort och fortsätter att göra. I denna allvarliga tid måste vi alla göra uppoffringar i vardagen och begränsa vårt sätt att leva, för att vården och omsorgen ska klara sina viktiga samhällsuppdrag. Som vanligt när det gäller samhällsutmaningar finns det bara ett sätt att klara av dem: Tillsammans.

Staffan Jansson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Uppdrag

1. Fastighetsnämnden får ett större avkastningskrav, varav 10 miljoner kronor per år ska användas för att under tre år växla exploateringsintäkter. Syftet är att beta av kön till detaljplaner med målsättning att 2024 ligga i fas. Pengarna placeras öronmärkta för detta ändamål i den kommungemensamma reserven.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att genom en särskild lönepott fortsätta att utjämna ojämlika lönevillkor. Det gäller kvinnligt respektive manligt dominerade yrken där utbildningsgrad och svårighetsgrad är jämförbara.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att säkerställa och redovisa hur målen i den nationella och regionala livsmedelsstrategin tas om hand i Västerås stads nämnder och bolag, samt hur Västerås ska bidra ytterligare till måluppfyllelsen.
4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att samordna Västerås stads strategiska utvecklingsområden, i enlighet med beskrivning i årsplan 2021. Nämnder och styrelser ska bidra i tillämpliga delar.
5. Kommunstyrelsen får i uppdrag att, i samverkan med nämnderna, genomföra effektiviseringar för att klara en hållbar ekonomi för staden. Områden som omfattas är effektivare inköp och stödprocesser, lokaleffektiviseringar samt digitalisering av tjänster. Kostnaderna i Västerås stad ska minska med 80 miljoner kronor 2021.
6. Kommunstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att se över lokaleffektivitet och samordningsmöjligheter, kopplat till Västerås stads investeringsplan. Syftet är att säkerställa det långsiktiga ekonomiska utrymmet för verksamheten.
7. Kommunstyrelsen får i uppdrag att, i samverkan med nämnderna, ta fram en resursfördelningsmodell. Modellen ska vara ett verktyg för att på ett transparent och kostnadseffektivt sätt fördela tillgängliga resurser från kommunfullmäktige till respektive nämnd. Syftet är att klara framtida utmaningar kopplat till demografiutvecklingen i Västerås.
8. Kommunstyrelsen får i uppdrag att säkerställa att samordnad varudistribution finns på plats senast under 2022.
9. Kommunstyrelsen får i uppdrag att följa upp och utvärdera hur Västerås stads riktlinje för hållbarhetskrav i upphandlingar följs, kopplat till kraven gällande sociala företag.
10. Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över och samordna försäkringsportföljen gällande olycksfallsförsäkringar till barn och unga.
11. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för att minska nerskräpningen och fasa ut engångsplaster och fossila plaster.
12. Tekniska nämnden, nämnden för idrott, fritid och förebyggande samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att samordna sig kring sommarjobbsspraktik med fokus på trygghetsskapande satsningar i gatu- och parkmiljö.
13. Tekniska nämnden får i uppdrag att identifiera platser i befintligt eller tillkommande gatunät där cykelgator skulle vara lämpliga, som en del i att utveckla cykelstaden Västerås.
14. Tekniska nämnden får i uppdrag att uppvakta Trafikverket för fortsatt utbyggnad av cykelvägar till orter utanför tätorten, med Tortuna som högsta prioritet.

Så här styrs Västerås stad

I kommunallagen formuleras olika krav för att säkerställa god ekonomisk hushållning. Där anges bland annat att kommunfullmäktige ska besluta om finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning samt även mål och riktlinjer för både den kommunala verksamheten och för den verksamhet som bedrivs i bolag och kommunalförbund. God ekonomisk hushållning innebär att varje generation ska bära kostnaderna för den service som de själva konsumerar. Vi behöver vårda våra tillgångar, värna kvaliteten och i hög grad finansiera våra investeringar med egna medel. För att säkerställa god ekonomisk hushållning över tid är det viktigt att ha en långsiktig planering, där 10-årsprognosen är ett verktyg och den längre befolkningsprognosen ett annat.

I Västerås stad planerar vi för god ekonomisk hushållning genom att kommunfullmäktige antar övergripande mål för verksamheten, mål för de strategiska utvecklingsområdena samt finansiella mål. Dessa mål ska genomsyra verksamheterna i nämnder och styrelser genom att de arbetas in i verksamhetsplanerna. All verksamhet ska också genomföras utifrån Agenda 2030, Vision 2026 – Staden utan gränser samt beslutade ekonomiska ramar.

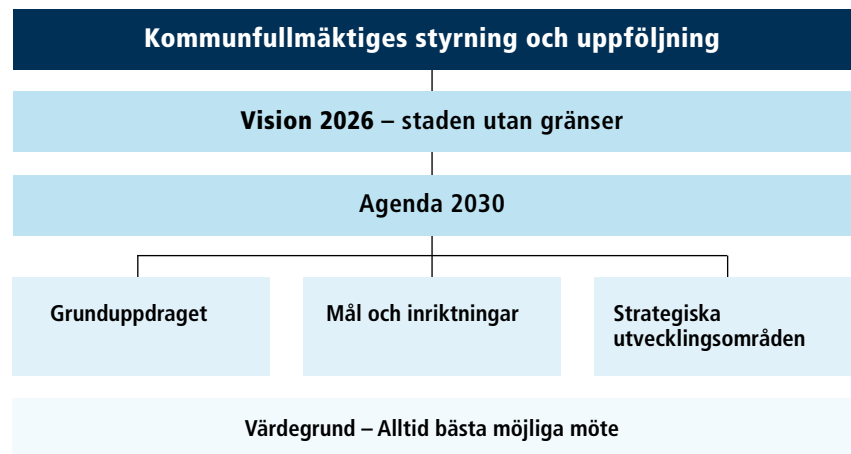
AGENDA 2030

Västerås stad ska fortsatt växa hållbart och starkt. Det betyder att arbetet fortsätter på den inslagna vägen och att vi tar avstamp från Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen i all planering och i vårt arbete. De strategiska utvecklingsområdena för mandatperioden har en tydlig koppling till hållbarhetsmålen.

Kommunfullmäktige beslutar om bolagens mål i ägardirektiv samt i förbundsordningar för respektive kommunalförbund.

Kommunfullmäktige beslutar också om finansiella mål för koncernen som helhet.

Grunden för en tillitsbaserad styrning finns genom Västerås stads värdegrund. Alltid bästa möjliga möte och styrprinciperna i beslutad policy för styrningen i koncernen Västerås stad. Ett systematiskt kvalitetsarbete ger förutsättningar för god planering av verksamheten. Intern kontroll säkerställer att vi hanterar risker och eventuella brister i verksamheten.

ALLTID BÄSTA MÖJLIGA MÖTE

- Öppenhet och kreativitet för lärande och utveckling.
- Samarbete och handlingskraft för resultat.
- Ansvarstagande och delaktighet för kvalitet och effektivitet.
- Respekt och omtanke för de människor vi möter.

SKAPA VÄRDE GENOM RESULTATSTYRNING

- Skapa resultat för kunder och för utvecklingen av Västerås.
- Styr på det väsentliga och inte på allt.
- Styr på rätt nivå.
- Resultat och effekter ska mätas och följas upp.

GRUNDUPPDRAG

Grunduppdraget formuleras i reglementet för nämnderna, i förbundsordning för kommunalförbund och i ägardirektiv för bolag.

MÅL OCH INRIKTNINGAR

Kommunfullmäktiges övergripande perspektiv; Kund, Kvalitet, Ekonomi och Medarbetare ska bidra till en helhetssyn och hållbar utveckling i Västerås stad. Kund och Kvalitet ligger nära varandra, genom en god kvalitet är sannolikheten stor att kunden blir nöjd. För att kunna leverera god kvalitet krävs tydliga uppdrag och fokus på resultatet. Medarbetare med rätt kompetens och en god arbetsmiljö är viktiga förutsättningar för en kostnads-effektiv verksamhet.

Kund och Kvalitet målsätts och följs upp tillsammans utifrån verksamhetsområden; Barn och utbildning, Omsorg och stöd, Uppleva och göra, Bygga, bo och miljö samt Näringsliv och arbete. För varje verksamhetsområde anges målsättning för olika nyckeltal som alla syftar till att nå de övergripande målen. Nyckeltalen utgår i stort från undersökningen Kkik, Kommunens kvalitet i korthet, och annan officiell statistik för att få jämförbarhet med andra

kommuner. De officiella nyckeltalens ID anges inom parantes. Vissa av nyckeltalen är också kopplade till Agenda 2030 och dessa är markerade med *.

Utöver målsatta nyckeltal finns ett intresse av att följa utvecklingen på andra nyckeltal och dessa redovisas också för respektive verksamhetsområde och avser framför allt volymmuppgifter.

Utifrån de övergripande målen formulerar nämnder och styrelse mål som ska bidra till att Västerås stad når de övergripande målen. Nämnder gör också riskanalyser och upprättar internkontrollplaner. Målen och internkontrollplanen är en del av nämndernas verksamhetsplaner som beslutas under hösten och följs upp i delårsrapport och årsredovisning.

Utfallen på nyckeltalen är färgmarkerade för att visa jämförelse med övriga kommuner enligt följande:

- Västerås resultat är bland den högsta fjärdedelen av alla resultat.
- Västerås resultat är ungefär i mitten av alla resultat.
- Västerås resultat är bland den lägsta fjärdedelen av alla resultat.

Strategiska utvecklingsområden

Strategiska utvecklingsområden är en särskild kraftsamling för att uppnå strategiska mål för Västerås utveckling under en mandatperiod. Uppdraget ska genomföras genom en samordning av de resurser som finns i den kommunala verksamheten och tillsammans med andra aktörer i Västerås.

De strategiska utvecklingsområdena för perioden 2019–2022 är:

- Kraftsamling Skola först
- En ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar stad med trygga och trivsamma stadsdelar/kommundelar
- En modern, attraktiv och hållbar kommunal verksamhet/organisation – med fokus på västeråsarnas behov.

De globala målen i Agenda 2030 är utgångspunkten för arbetet med områdena. Här följer en kortare sammanfattning av de strategiska utvecklingsområdena.

Kraftsamling Skola först

Västerås stad som organisation, inklusive Västerås stads bolag, kraftsamlar kring en rad utpekade fokusområden som bidrar till att barn och ungdomar i Västerås når markant förbättrade kunskapsresultat samt att de ser ljus på sin framtid och känner tillit till samhället och människor.

- Ökade kunskapsresultat för barn och ungdomar i Västerås.
- Alla barn och ungdomar i Västerås ska se ljus på sin framtid.
- Alla barn och ungdomar i Västerås ska känna tillit till människor och samhälle.

Mätning och uppföljning är inriktade på kunskapsresultaten, genomströmning, stimulans till utveckling och lärande, framtidstro och tillit.

En ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar stad med trygga och trivsamma stadsdelar/kommundelar

Nyckeln till framgång för utvecklingsområdet ligger i att de viktigaste utvecklingsinsatserna framöver hålls samman och stärker varandra. Det gäller insatser för den framtida staden som genomförs under innevarande mandatperiod avseende samhällsplanering och samhällsbyggande och för att stärka strukturerna kring social och ekologisk hållbarhet. Det behövs ett sammanhållet planlagt utvecklingsarbete för boende, trygghet och trivsel och tillgång till välfärden i Västerås alla delar, i utvecklad dialog med dem som berörs. Utvecklingsområdet berör också särskilda sociala insatser och ett utvecklat lokalt miljöarbete.

- Västeråsaren har jämlika förutsättningar och Västerås kommundelar är trivsamma och trygga att bo, verka och leva i.
- Västerås stad har utvecklat samverkan, inflytande och dialog med västeråsaren, civilsamhället och andra samhällsaktörer för att öka tilliten och stärka arbetet med hållbarhetsfrågorna.
- Planeringen sker med utgångspunkt i att stärka de ekologiska och sociala hållbarhetsperspektiven och att det finns god tillgång till samhällsfastigheter, bostäder samt mark och lokaler för näringslivets utveckling.
- Västerås klimatutsläpp minskar i en takt förenlig med målen i Parisavtalet.

Mätning och uppföljning är inom områdena hälsa, tillit, trygghet, arbete, utbildning, plan och markberedskap, bostadsbyggande, ökad ekologisk och social hållbarhet inom byggnation, transport och infrastruktur (till exempel biogas, solenergi, stadsodling, trähus, spontanidrottsytor, laddinfrastruktur och konsumtionsutsläpp). Här följs också utvecklingen av Västerås som innovationsnod och kunskapsstad.

En modern, attraktiv och hållbar kommunal verksamhet/organisation – med fokus på västeråsarnas behov

Västerås stad ska öka tempot och genomslaget i digitaliseringen inom ramen för all verksamhet, för att höja såväl kvaliteten i genomförandet som effektiviteten i leveransen. Västerås stad ska attrahera och behålla engagerade och kunniga medarbetare på alla funktioner. Det kräver bra och rättvisa arbetsvillkor samt att de får arbeta med rätt och meningsfulla uppgifter. Det kräver samtidigt att vi skapar förutsättningar för att ta tillvara på de olika erfarenheter och kunskaper som våra medarbetare för med sig.

- Västerås stad kan genomföra sitt uppdrag med hög kvalitet.
- Västerås stad uppfattas som en jämställd, jämlik och attraktiv arbetsgivare.
- Västerås stad har en god arbetsmiljö och låga sjuktal.
- Västerås stad har nya arbetssätt för snabbare utveckling av digitala tjänster och funktioner som motsvarar västeråsarnas behov.
- Västerås stads digitala utvecklingskraft har förstärkts i samverkan med andra aktörer.
- Västerås stads verksamheter har låg miljöpåverkan.

Mätning och uppföljning bygger på SKR:s modell för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetsgivarpolitiken i kommuner och på hur kunskap och utnyttjande av innovationsmetoder och digitalisering utvecklas och på hur de nationella bredbands- och miljömålen nås.

Mål

KUND OCH KVALITET

Det övergripande målet är att våra kunder och invånare ska vara nöjda med våra tjänster och den service vi ger dem. Det åstadkommer vi genom att alltid ha kunden och invånaren i fokus och vi ska även ha deras fokus, det vill säga sätta oss in i och se frågorna från kundens perspektiv. Genom att leva värderingarna i vår värdegrund skapar vi goda relationer och förtroende från dem vi är till för.

Att vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar bra resultat ger nöjda kunder och invånare. Det bidrar också till en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer i linje med Agenda 2030. Ramen för verksamheten utgår från tillgängliga resurser. Utmaningen är att utifrån detta skapa så kvalitativ verksamhet som möjligt, med nöjda kunder och goda resultat. Policy för kvalitetsutveckling ska säkerställa ett systematiskt och strukturerat arbetssätt för ständig utveckling och förbättring av Västerås stads service och tjänster.

KUND – Vi har nöjda kunder och invånare

KVALITET – Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2024
Andel som får svar på e-post inom en dag (U00442)	81	84		Öka
Andel som upplever gott bemötande vid kontakt med Västerås stad (U00486)	91	92		Öka
* Föräldrapenning som tas ut av män, andel av antal dagar (%) (N00943)	28,6	29,1		
* Invånare 0–19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%) (N02904)	10,9			Minska
* Anmälda våldsbrott, antal/100 000 invånare (N07403)	1 013	1 147		
* Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (U07414)	49	44		Öka

*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030.

BARN OCH UTBILDNING

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2024
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, lägeskommun, antal (N11102)	5,0	5,0		
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i Sv, Sv2 och Ma, lägeskommun, andel (%) (N15446)	65	66		Öka
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%) (N15418)	71,9	73,6	72,2	Öka
Gymnasieelever med examen inom 4 år, lägeskommun, andel (%) (N17464)	72,6	73,9	68,9	Öka
Barn som är mycket positiva gällande "Vuxna lyssnar på mig på förskolan", kommunala förskolor, andel (%)	83	83	82	87
Barn som är mycket positiva gällande "Jag lär mig saker på förskolan", kommunala förskolor, andel (%)	84	85	85	90
Elevers uppfattning om trygghet åk 9, kommunala skolor (index 0–10) Skolinspektionens index	7,9	7,8	7,4	8,5
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%) (N15419)	65,2	66,6	63,9	75,5
Elevers uppfattning om delaktighet och inflytande (index 0–10), åk 2 på gymnasiet, kommunala skolor	–	5,7	5,7	6,4
Gymnasieelever med examen inom 3 år för nationella program, kommunala skolor, andel (%)	77	72,3		79,0
Avbrott inom kommunala vuxenutbildningen, andel (%)	13,4	13,7		13,1
Personer som deltagit i arbetsmarknadsprogram där målet är arbete eller studier som avslutas för arbete eller studier, andel (%)	35	39		55

OMSORG OCH STÖD

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2024
* Brukarbedömning daglig verksamhet LSS. Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%) (U28532)	72	87		Öka
Invånare med insatser enl LSS, andel (%) (N28892)	0,81	0,80		
Antal personer som går från daglig verksamhet till arbete eller studier	12	9	3	10
Brukarbedömning hemtjänst – helhetssyn, andel (%) (U21468)	88	89	88	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel (%) (U23471)	77	79	77	Öka
Invånare 65+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende, andel (%) (N20894)	14,9	16,5		
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%) (U31462)	71	70	71	Öka
Ej återaktualiserade ungdomar 13–20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%) (U33400)	70	71		Öka
Ej återaktualiserade vuxna 21+ med missbruksproblem ett år efter avslutad utredning	62	62		Öka

*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030.

UPPLEVA OCH GÖRA

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2024
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1 000 invånare 0–18 år (N09805)	19,3	21,5		Öka
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1 000 invånare (N09809)	242	239		Öka
Elevplatser i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7–15 år (%) (U09810)	23			

Illustration: Tovatt Architects & Planners AB och Mandaworks AB

BO, BYGGA OCH MILJÖ

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2024
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1 000 invånare (N07905)	2,0	0,7		8 **)
Färdigställda bostäder i flerbilshus under året, antal/1 000 invånare (N07906)	5,4	5,7		8 **)
Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner den 31/12, antal/1 000 invånare (N07923)		35,4		16 ***)
Andel av vägnätet med ny beläggning	4,6	3,2		Öka
* Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%) (N07900)	91,0	92,7		
* Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/invånare (N85047)	8,5	---		
* Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%) (U00437)	66,7	68,4	63,9	Öka
* Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl biologisk behandling, andel (%) (U07414)	38	38		

***) Målet för färdigställda bostäder är sammantaget cirka 1 250 bostäder per år, vilket motsvarar cirka 8 per 1 000 invånare. Det omfattar småhus och flerbilshus tillsammans.

**) Målet för färdigställda bostäder är sammantaget cirka 1 250 bostäder per år, vilket motsvarar cirka 8 per 1 000 invånare. Det omfattar småhus och flerbilshus tillsammans.

**) Målet för färdigställda bostäder är sammantaget cirka 1 250 bostäder per år, vilket motsvarar cirka 8 per 1 000 invånare. Det omfattar småhus och flerbilshus tillsammans.

*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030.

NÄRINGS LIV OCH ARBETE

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2024
* Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) – totalt, NKI (U07451)	75	75		Öka
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%) (U40455)	27	28		Öka

*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030.

EKONOMI

Ekonomi i balans är en grundläggande förutsättning för att kunna leverera verksamheter med god kvalitet. Västerås stad har en stabil ekonomi men vissa nämnder har verksamheter med för höga kostnader i förhållande till budget. Demografiutveckling, lågkonjunktur och pandemi påverkar de ekonomiska förutsättningarna negativt. Genom en effektiv resursfördelning, god kostnadskontroll och verksamhetsutveckling finns förutsättning för en balanserad ekonomi.

Våra finansiella mål mäter att vi klarar våra långsiktiga åtaganden:

- Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent.
- Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska över tid uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter.
- Västerås stads nettouplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor.

För att klara detta får inte självfinansieringsgraden (det vill säga årets resultat plus årets avskrivning och andra poster som inte påverkar likviditeten genom årets totala investeringar) på Västerås stads

investeringar bli för låg. För god ekonomisk hushållning bör självfinansieringsgraden på investeringar över tid vara 100 procent. Den senaste tioårsperioden (2010–2019) var självfinansieringsgraden 109 procent.

EKONOMI – Vi har ekonomi i balans

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2024
Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent	49,2	52,4	53,5	minst 40
Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter	1,0	1,7	3,7	2,5
Västerås stads nettouplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor.	0 kr	0 kr	0 kr	Högst 3 mdkr
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn (N11008)	147 807	151 220		
Kostnad grundskola F–9, hemkommun, kr/elev (N15027)	92 723	97 667		
Kostnad gymnasieskola, hemkommun, kr/elev (N17005)	117 003	121 191		
Kostnad äldreomsorg, kr/invånare 80+ (N20048)	215 428	210 023		
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/invånare (N25018)	6 033	6 445		
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/invånare (N30101)	6 448	6 793		
Nettokostnad näringslivsfrämjande åtgärder, kr/invånare (N40009)	142,8	121,7		
Nettokostnad lokaler i kommunal förskola, kr/inskrivet barn (N11020)	20 885	22 874		
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F–9, kr/elev (N15061)	14 150	15 905		
Kostnad för lokaler i kommunal gymnasieskola, kr/elev (N17008)	22 197	26 191		

MEDARBETARE

Att klara kompetensförsörjningen och att erbjuda Västerås stads verksamheter jämlika förutsättningar är stora utmaningar. En proaktiv kompetensförsörjningsprocess för hela Västerås stad, som skapar förutsättningar att arbeta med en hållbar och långsiktig kompetensförsörjning, är viktigt för att klara det övergripande målet för perspektivet. Att arbeta aktivt för att skapa bästa möjliga förutsättningar för alla medarbetare i Västerås stad är en förutsättning för att kunna klara kompetensförsörjningen. Mål för detta arbete finns i HR-strategisk inriktning 2018–2022 som beslutades av kommunstyrelsen i januari 2019.

För att mäta utvecklingen används nyckeltal kring hållbart medarbetarengagemang (HME) från den årliga medarbetarundersökningen samt övriga nyckeltal från HR-strategisk inriktning 2018–2022.

MEDARBETARE – Vi har engagerade medarbetare med rätt kompetens

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2024
Hållbart medarbetarengagemang – Totalt	80	77		85
Hållbart medarbetarengagemang – Motivation	81	77		85
Hållbart medarbetarengagemang – Ledarskap	78	76		80
Hållbart medarbetarengagemang – Styrning	81	79		85
Sjukfrånvaro kommunalt anställda, totalt (%)	6,5	6,2		5,0
Ambassadörskap/intern stolthet	12			Öka
Vi lever värdegrunden	81			100
Kränkande särbehandling	7			0
Sexuella trakasserier	1			0

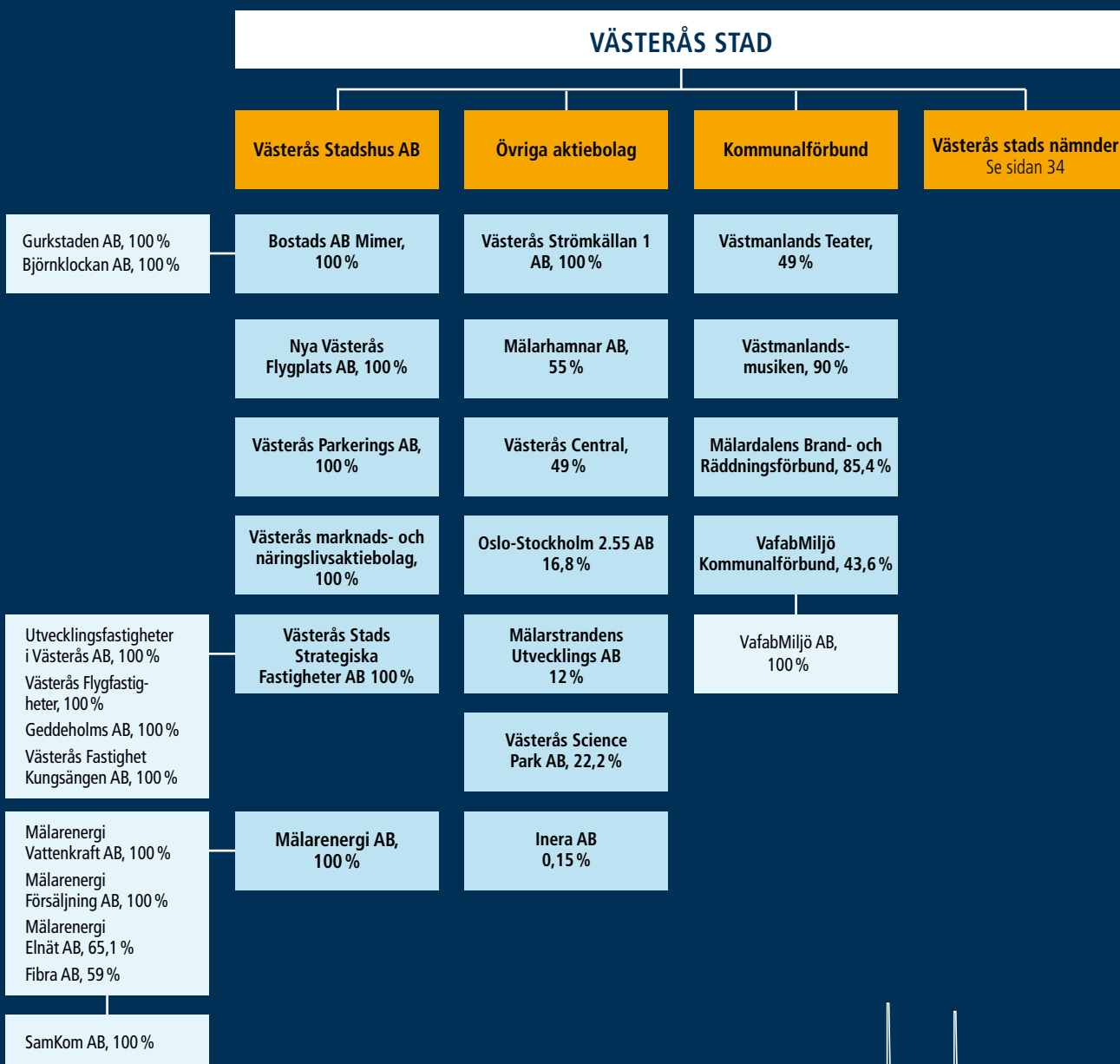

KONCERNMÅL

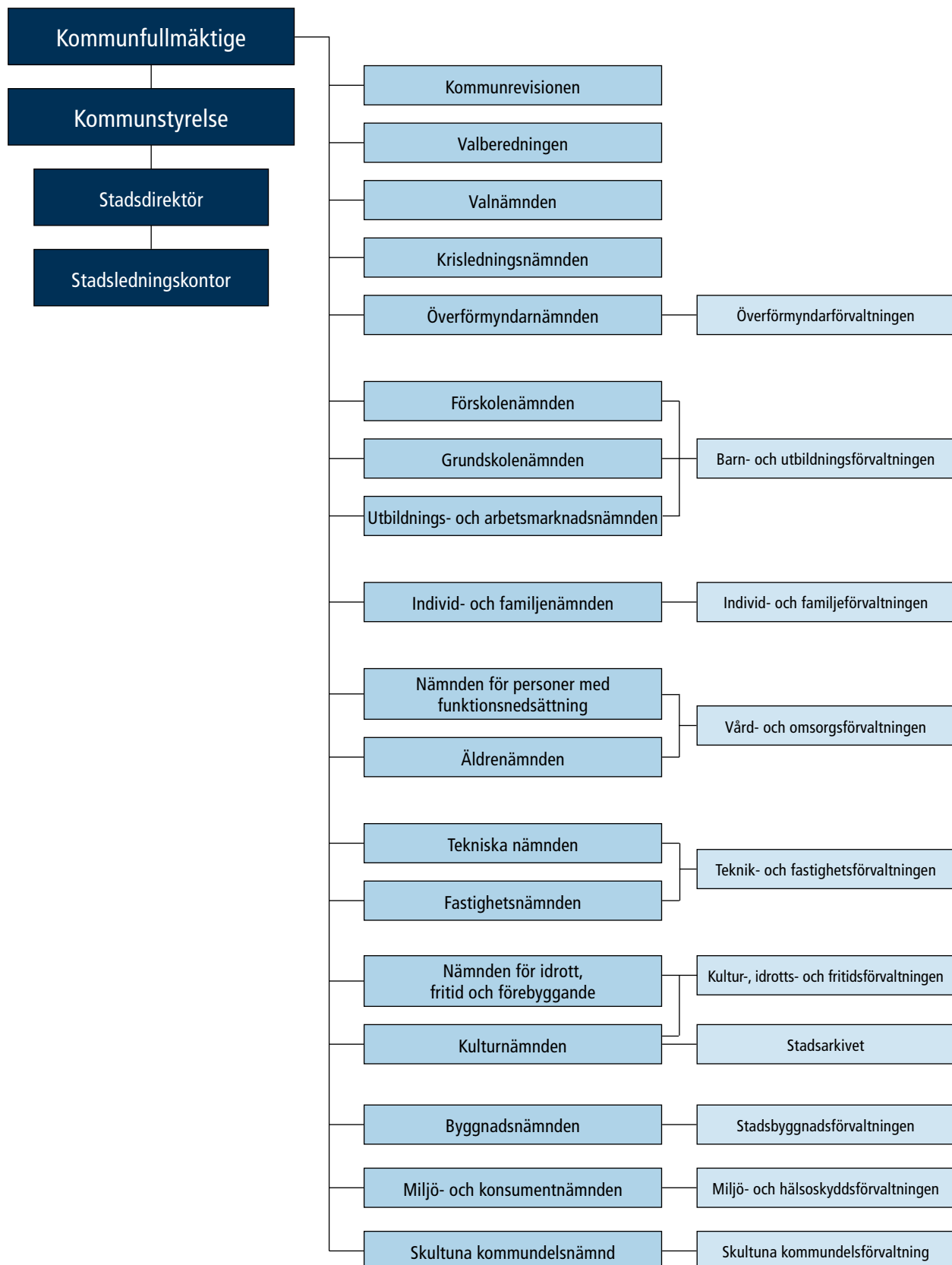
- Västerås stads koncerns soliditet, inklusive samtliga pensionsförpliktelser, ska vara minst 30 procent.
- Västerås stads koncerns nettouplåning ska inte överstiga 15 miljarder kronor, varav Västerås stads andel inte ska överstiga 3 miljarder kronor. Uplåningen i koncernen motsvarar då cirka 96 tkr per invånare (baserat på prognostiserat invånarantal 31 december 2020). Kommuninvest räknar 136 tkr per invånare som ett maxtak. Låneskulden för kommunsektorn var knappt 58 tkr per invånare 2018.

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	PROGN. 2020	MÅL 2024
Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 procent	34,4	36,2	36,1	Minst 30,0
Västerås stads koncerns nettouplåning ska inte överstiga 15 miljarder kronor, varav Västerås stads andel inte ska överstiga 3 miljarder kronor.	6,6	8,1	9,0	Mindre än 15,0
FINANSIELLA MÅL ENLIGT ÄGARDIREKTIV/FÖRBUNDSORDNING	UTFALL 2018	UTFALL 2019	PROGN. 2020	MÅL 2024
Mälarenergikoncernen:				
- Avkastning på totalt kapital exklusive VA ska lägst vara 5,0 procent.	5,0	4,8	4,5	Minst 5,0
- Soliditeten exklusive minoritetens andel ska vara minst 30 procent.	37,5	39,1	40,1	Minst 30,0
Bostads AB Mimers koncern ska:				
- långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent och får inte understiga 20 procent	27,6	27,3	27,4	Minst 20,0
- långsiktigt ha en avkastning på totalt kapital på minst 4 procent. Affärsplanen (tioårsplanen) ska senast 2020 påvisa en avkastning på totalt kapital på minst 3 procent	7,0	2,5	2,6	Minst 3,0
- ge årlig utdelning som uppgår till statslåneräntan +1 procent, beräknat på bolagets kontanta aktiekapital (mnkr)	1,4	1,4	1,4	1,4
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB ska:				
- långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent	30,8	46,9	52,4	Minst 30,0
- minst ha ett positivt resultat efter skatt	5,4	5,1	41,0	Positivt resultat
Västerås Parkerings AB:s:				
- soliditet ska uppgå till minst 15 procent under uppbyggnadsfasen och därefter minst 30 procent	32,5	22,2	14,7	Minst 15,0
- avkastning på totalt kapital ska vara minst 5 procent. Under uppbyggnadstiden kan avvikelser förekomma enskilda år.				
- affärsplans tioårsplan ska över tiden ha en avkastning på minst 5 procent.	2,0	2,2	1,0	Minst 5,0
Västerås marknads- och näringslivsaktiebolags resultat efter finansnetto ska vara bättre än -17 mnkr per år.	-17,1	-17,4	-16,6	Bättre än -17,0
Nya Västerås Flygplats AB:s resultat efter finansnetto ska vara bättre än -15 mnkr per år.	-26,0	-24,0	-28,0	Bättre än -15,0
Mälarhamnar AB ska:				
- ge avkastning på lägst 5 procent på totalt kapital	16,3	13,0	2,0	Minst 5,0
- ha en soliditet på lägst 30 procent	57,0	58,9	52,0	Lägst 30,0
- erlægga en årlig utdelning till ägarna om 0,7 mnkr	13,0	10,0	0,7	0,7
VafabMiljö Kommunalförbund ska ha en långsiktigt stabil ekonomi.				
- Soliditeten ska öka, målvärde år 2030 >15 %	5,1	5,6	4,3	Minst 15,0
- Skuldsättningsgraden ska minska, målvärde år 2030 <10 procent	19,6	18,0	23,1	Högst 10,0
- Ekonomiskt resultat i kommunal avfallsverksamhet ska vara i balans			-10,7	0,0
Det egna kapitalet (mnkr) i Mälardalens Brand- och Räddningsförbund ska inte understiga skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och förvaltade pensionsmedel för att garantera förbundets pensionsförpliktelser.	18,2	14,1	13,8	Minst 0,0

Koncernstruktur

Västerås stads organisation 2021-01-01

God ekonomisk hushållning

Den sammanvägda bedömningen är att Västerås stad och Västerås stads koncern idag har en god ekonomisk hushållning, men det finns områden som behöver utvecklas och förbättras. Under de närmaste åren försvagas Västerås stads ekonomi genom ökad kostnads- och ambitionsnivå samt hög investeringstakt parallellt med att den nya kostnadsutjämnningen slår igenom fullt ut. Budgeterade resultatnivåer är låga och uppnår ej nivån för god ekonomisk hushållning som kommunfullmäktige beslutat om.

Västerås stad har definierat god ekonomisk hushållning som:

- stark ekonomi genom att de finansiella målen och balanskravet uppfylls
- god måloppfyllelse för verksamhetsmål och mål för de strategiska utvecklingsområdena.

MÅLUPPFYLLELSE FÖR VERKSAMHETSMÅL

I jämförelse med andra kommuner ligger Västerås stad generellt i mitten vad gäller Kund och Kvalitet. Inom perspektiven Kund och Kvalitet finns störst utmaning inom Omsorg och stöd. Västerås har en högre andel av de äldre i omsorg och andelen invånare som behöver fortsatta kontakter med socialtjänsten är högre än i övriga kommuner. Brukarbedömning för hemtjänst visade att nöjdheten var på samma nivå som för riket. Däremot var brukarbedömningen för särskilt boende något sämre än rikets genomsnitt. I grundskolan var det 72,2 procent av alla elever som 2020 nådde kunskapskravet i alla ämnen i årskurs 9, att jämföra med 76,1 procent för hela riket. Det betyder att Västerås tillhörde de kommuner med lite sämre skolresultat under 2020. Inom området Bo, bygga och miljö är Västerås däremot bland den fjärdedel kommuner som har högst resultat, med god möjlighet till byggnation av bostäder och hög tillgång till bredband.

Västerås kostnad per barn, elev eller invånare ligger relativt lågt i jämförelse med andra kommuner för grundskola, gymnasieskola och äldreomsorg medan kostnaden för individ- och familjeomsorg

ligger högt. Lokalkostnaden per barn/elev i förskola, grundskola och gymnasieskola ökar. Genomförs investeringarna enligt investeringsplanen så kommer ökningen fortsatt vara stor, framför allt inom förskola och grundskola, eftersom den tillkommande hyreskostnaden är betydligt högre per tillkommande barn/elev än befintlig kostnad per barn/elev.

Den årliga medarbetarundersökningen 2019 visade på sänkta resultat. Målet är att Västerås stad ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens och rätt förutsättningar för att kunna göra ett bra jobb och trivas.

Kostnaden för producerad verksamhet ligger generellt lägre i Västerås jämfört med standardkostnaden, det vill säga den kostnad som kommunen förväntas ha utifrån kommunens förutsättningar. Endast kostnaden för individ- och familjeomsorg sticker ut och var 2019 32,2 procent över standardkostnaden. I diagrammet på sidan 19 jämförs Västerås nettokostnadsavvikelse med de sju kommuner som har lägst netto-

kostnad totalt, exklusive LSS, i förhållande till deras standardkostnad (Solna, Österåker, Täby, Nacka, Upplands Väsby, Norrtälje och Sollentuna). Jämförelsen visar att det finns stora möjligheter till effektiviseringar inom alla områden förutom för LSS där Västerås stad ligger lägst i förhållande till dessa kommuner.

FINANSIELLA MÅL FÖR 2021–2024

Kommunkoncernen har haft en välkött och stark ekonomi med goda resultat under många år. Västerås stad har en pensionsfond för att säkerställa en värdeutveckling och betalningsförmåga för framtida pensioner. Pensionsfonden täcker i dagsläget cirka 30 procent av den pensionsskuld som Västerås stad har.

God ekonomisk hushållning inkluderar att ha beredskap för att möta framtida utmaningar genom att i god tid vidta nödvändiga åtgärder istället för att åtgärda saker i efterhand. De finansiella målen ska säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi

för Västerås stad och därigenom klara generationsprincipen, undvika en stor skuldsättning och försämrad soliditet. Ett starkt resultat behövs för att kunna finansiera de investeringar som överstiger årets avskrivningar. Om kommunen börjar låna större belopp till investeringar, finns risk att räntekostnad, amorteringar och driftkostnader kommer att minska kommunens utrymme för välfärdstjänster.

Kommunfullmäktige har beslutat om ett resultatmål som är 2,5 procent av skatteintäkter, exklusive realisationsvinster och exploatering, vilket motsvarar 227 mnkr 2021. Resultatet tillsammans med reavinsterna och exploateringsvinster ska bidra till att finansiera investeringar och utgöra en buffert för större förändringar vid exempelvis lågkonjunktur eller oförutsedda händelser. Långsiktigt kommer det inte att vara hållbart med lågt budgeterade resultat under planeringsperioden.

Prognosen för de finansiella målen pekar mot att Västerås stad klarar målen 2020. De planerade resultaten och investeringsnivåerna innebär att endast 2 av 3 mål kommer att klaras för planeringsperioden.

Det budgeterade resultatet 2021 är ett överskott om 72,5 mnkr eller 0,8 procent av skatteintäkter, statsbidrag och kommunal utjämning. Det föreslagna resultatet innebär en lägre ambitionsnivå än målet på 2,5 procent.

Under 2022 är det svårt att förbättra resultatnivån, eftersom bedömningen är att ökningen av skatteintäkter inklusive generella bidrag kommer att avta ytterligare.

För att nå ett bra resultat i Västerås stad är det av yttersta vikt att alla nämnder har ekonomi i balans. För att nå planerade resultatnivåer kommer det att krävas betydande effektiviseringar. Det gäller framför allt verksamhetsutveckling inom exempelvis digitalisering, effektivare arbetsprocesser, lokaleffektiviseringar och inköp/upphandling.

Västerås stad har i grunden en god soliditet och har historiskt finansierat sin verksamhet och sina investeringar med egna medel. Bedömningen är att Västerås stad kommer att kunna göra det fram till 2022. Ett av de finansiella målen är att

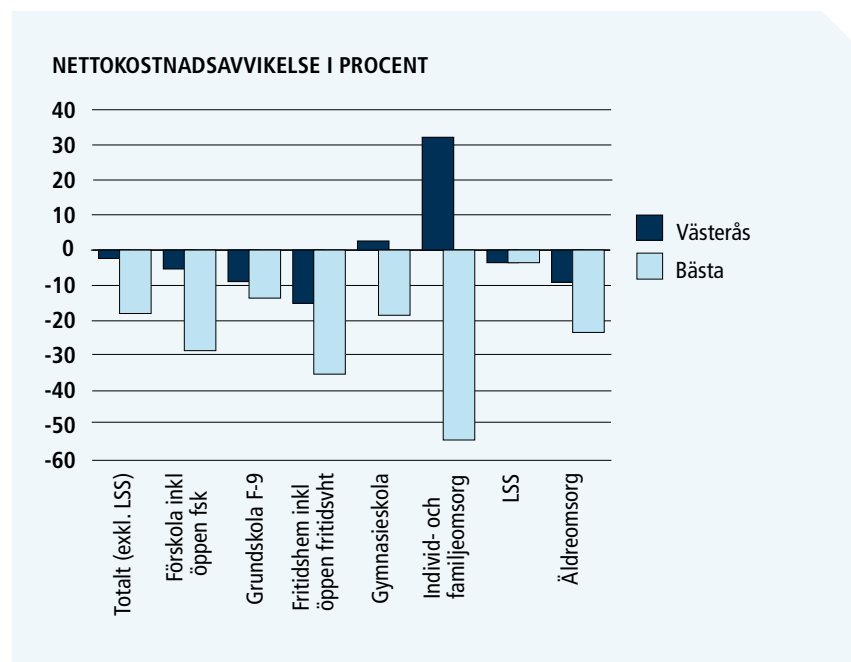
lånen inte ska överstiga 3 miljarder kronor, vilket bedöms klaras under perioden.

Om 70 procent av investeringsplanen genomförs, kommer nettotillgången som var 1,3 miljarder kronor vid ingången av 2020 att användas i sin helhet till 2022 och lånebehovet bedöms vara 2,6 miljarder kronor vid slutet av 2025 eller 3,4 miljarder kronor om Västerås stad ska hålla en likviditet som är 1,2 miljarder kronor.

För att ha en god ekonomi är det av yttersta vikt att investeringarna genomförs i rätt tid och inte blir högre än vad Västerås stad har råd att finansiera. Nämnder behöver se över sin investeringsplanering för att sprida ut investeringarna under fler

år och på så sätt skapa en bättre ekonomi för Västerås stad. Under hösten 2020 har Västerås stad genomfört en långtidsprognos för att få en bättre uppfattning om behov av investeringar för den ökade demografin och ersättningsinvesteringar samt för infrastruktur. Analysen visar på driftskostnadskonsekvenser samt på behov av finansiering.

Kommunens soliditet riskerar att försämrans. I nuläget och de närmaste åren bedöms ränteläget vara fortsatt på en mycket låg nivå, men bedöms därefter börja stiga. Om skulden blir betydande riskerar resultatet bli sämre på grund av högre räntekostnader.

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	PROGN. 2020	BUDGET 2021	MÅL 2024
Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent	49,2	52,4	53,5	50,0	minst 40
Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter	1,0	1,7	3,7	0,8	2,5
Västerås stads nettoupplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor	0 mdr	0 mdr	0 mdr	0 mdr	Högst 3 mdr

Västerås växer under planeringsperioden

Intresset för att bo och verka i Västerås bedöms vara fortsatt stort de kommande åren. Det medför att Västerås kommer att växa och utvecklas i snabb takt. Västerås har de senaste tio åren ökat med cirka 18 000 invånare och bedöms växa med ytterligare drygt 23 000 invånare de närmaste tio åren.

BOSTÄDER

I Västerås finns det totalt 75 000 bostäder. Västerås stad arbetar aktivt för att ge förutsättningar för ett fortsatt högt bostadsbyggande på flera platser. Bostadsområden som bedöms växa de närmaste åren är Gäddeholm, Sätra och Öster Mälärstrand och på längre sikt Kungsängen, Ängsgärdet och Kopparlunden. Förtätningar och nybyggnationer planeras bland annat på Bäckby, Södra Källtorp, Vallby, Önsta, Gideonsberg, Skallberget, Skiljebo och Barkarö.

För att klara de ökande reseströmmarna och utveckla Västerås hållbart finns beslut om att prioritera utveckling i tre city- och stationsnära stadsdelar; Kungsängen, Ängsgärdet och Kopparlunden. Utvecklingen av stadsdelarna Kungsängen och Ängsgärdet bedrivs i projekt Mälärporten som även omfattar ett nytt resecentrum. Mälärportsområdet och Kopparlunden kommer tillsammans att kunna omfatta uppemot 10 000 bostäder. Med Västerås nya resecentrum kommer tillgängligheten inom hela staden förbättras väsentligt. I projektet slutförs de sista utredningarna kopplade till resecentrums detaljplan. Utredningar om avloppsreningsverkets framtid och bussdepåns lokalisering pågår.

En annan viktig del av stadsutvecklingen i centrum är utvecklingen av området Gåsmyrevreten, som bland annat omfattar det kommande universitetsområdet.

Målet för bostadsbyggandet är 5 000 bostäder 2018–2021, 1 250 bostäder per år. Under 2018–2020 beräknas knappt 3 000 bostäder bli färdigställda, vilket betyder något färre än målet som är 3 750 bostäder under perioden.

INDIKATOR	Utfall	Mål
	2018-2019	2018-2021
Antal färdigställda bostäder 2018–2021	2 246	5 000
Antal lägenheter i beslutade startbesked 2018–2021	3 862	5 000
Planreserv	5 460	2 500

ÖVRIG STADSUTVECKLING OCH EXPLOATERING

En ny översiktsplan för Västerås ska tas fram. Den kommer att bli viktig för planeringen av Västerås framtida utveckling. I exploateringsprojekt säkerställs mark för planerade förskolor och skolor.

Efterfrågan är stor på tillgänglig näringslivsmark för både större och mindre etableringar. För att tillmötesgå efterfrågan på mindre tomter har styckning av tomter på Hacksta påbörjats. Flera detaljplaner pågår som om ett till två år ger ny näringslivsmark till försäljning. Vision Finnslätten är ett stort utvecklingsarbete som Västerås stad är engagerad i tillsammans med näringslivet och Mälardalens högskola. Under 2020 har Västerås stad sålt och upplåtit cirka 77 000 kvm verksamhetsmark med tomträtt till ett värde om 29 mnkr.

Västerås stad har tecknat ett markbytesavtal där Västerås stad byter till sig mark i Irsta mot mark vid Badelundaåsen och mark mellan Åkesta och Rönaby. Västerås stad har köpt en fastighet väster om Hacksta och en fastighet som var en del av Barkaröskogen. Kommunfullmäktige har även godkänt förvärv av fastigheter i Sätra.

INFRASTRUKTUR

Västerås infrastruktur är utvecklad för samtliga fyra trafikslag (väg, järnväg, flyg och båt). I början av september fattade kommunfullmäktige beslut om att utveckla Västerås Flygplats. Det kan bli aktuellt med en folkomröstning om flygplatsens utveckling, innan slutgiltigt beslut fattas.

Energihamnen moderniserades 2019 för Mälärhamnar och sjöfarten. Byggnation av magasinsbyggnader pågår inom hamnområdet. Muddring av farleden i Mälaren

startade sommaren 2020 och kommer att pågå det närmaste året.

Inför en ny planperiod för nationell transportplan har Västerås stad medverkat både i storregionala arbeten som En bättre sists, Systemanalys 2020 och Östra Mellansverige, Nodstadsrapport. Lokalt arbetar Västerås stad med att belysa viktiga objekt med nationell betydelse som ombyggnad av bangård vid Västerås Central, Västerås Västra och Hjulstabron.

KOLLEKTIVTRAFIK

Under 2019 ökade resandet med kollektivtrafiken i Västerås kommun med 1,1 procent till 12,4 miljoner resor. Kollektivtrafiken har drabbats hårt av coronapandemin och resandet minskade med så mycket som 60 procent under april. I augusti var resandeminskningen cirka 40 procent jämfört med augusti året före. Totalt har resandet minskat med 32 procent för perioden januari–september. Bedömningen från regionala kollektivtrafikmyndigheten är att pandemin kommer att innebära ett minskat resande även under 2021 och troligen blir det en påverkan på resandet även 2022.

För att utveckla kollektivtrafiken i Västerås är fokus att arbeta vidare med projektet Framtidens kollektivtrafik, som också omfattar placeringen av bussdepån för stadsbusstrafiken. Det pågår även ett arbete för att utveckla tågsträckan Oslo–Stockholm.

I slutet av 2019 fick regionen i uppdrag att göra en översyn av taxor för att öka egenfinansieringsgraden.

NÄRINGSLIV OCH ARBETE

Under 2020 kom beskedet att Bombardier Transportation etablerar ett nytt globalt test- och teknologicenter på Finnslätten i Västerås. Där kommer produktion och ingenjörskontor att flytta samman i en stor gemensam anläggning och dessutom bygger man ut och öppnar upp befintliga labb för externa användare och samarbeten. Även Northvolt har aviserat att verksamheten med forskning och utveckling ska utvecklas vidare samt att kapaciteten för produktion och återvinning ska öka.

Att företag väljer att satsa på Västerås är viktigt av flera skäl, men det förutsätter en tillgång till kompetens. Att Mälardalens högskola får universitetsstatus är ett av flera viktiga områden som har betydelse för hela Mälardalen. Högre utbildning samt forskning och utveckling är nödvändigt för att attrahera, behålla och utveckla ett kunskapsintensivt och innovativt näringsliv.

Arbetet med att utveckla yrkeshögskoleutbildningar tillsammans med Handelskammaren inom Yrkeshögskola Mälardalen fortsätter att ge goda resultat. Nästa steg i utvecklingen blir att säkerställa möjlighet till korta kurser för kompetenshöjning av redan yrkesverksamma personer.

Det lokala näringslivets behov av en internationell skola på grundskolenivå för att kunna locka internationella talanger och dess familjer till Västerås kvarstår. - Arbete pågår för att på olika sätt möjliggöra detta.

Just nu genomgår Västerås näringsliv en omvandling. Tillverkningsindustrin är viktig för staden och betyder mycket för resterande näringsliv. De branscher som

har utvecklats starkast den senaste tiden, både i antal anställda och i antal företag, är bygg, hälsa och sjukvård, besöksnäringen och företagstjänster (där tekniska konsulter ökat mycket kraftigt). Elektronik och verkstad är fortfarande stora arbetsgivare, liksom handeln som har närmare 5 000 anställda. Den trendmässigt långsiktiga utvecklingen av Västerås näringsliv har varit stabil under senare år, med en tillfredsställande sysselsättningstillväxt och en stabil ökning av daglönesumman.

Coronapandemin har påverkat näringslivet i hela Sverige, så också i närområdet. I Västmanland har totalt 1 312 personer varslats om uppsägning mellan mars och oktober 2020. Konkurserna ökade under april och maj men har mattats av i juni och juli. Konkurserna drabbar främst anställda inom handel, följt av hotell och restaurang samt tillverkningsindustrin. Nästan 9 av 10 av konkurserna i länet är företag med inga eller upp till 4 anställda. Antalet nystartade företag är däremot fler än motsvarande period tidigare år. Sammantaget till och med juni i år har drygt 980 företag startats.

I Västerås har mötesindustrin i princip upphört helt, men det finns andra delar av besöksnäringen som haft en bra utveckling. Det gäller främst restauranger, kaféer och butiker på landsbygden. Handeln, som redan innan corona kände av omvandlingen till mer internetbaserad handel, har drabbats hårt. Dock har livsmedelsförsäljningen och byggvaruhus generellt gått mycket bra.

Coronapandemin har därmed medfört en ökad arbetslöshet i Västerås. I augusti 2020 var cirka 11 procent arbetslösa.

Under hösten 2020 har dock en minskning av antalet öppet arbetslösa börjat märkas. Varsel och nyinskrivna arbetslösa är viktiga indikatorer för arbetsmarknaden. Det mesta talar för att arbetslösheten har nått sin topp. Färre varslas, färre blir arbetslösa och fler får jobb. Dessutom tycks permitteringarna omfatta betydligt färre personer än befarat.

Västerås stad har fortsatt goda resultat i den kontinuerliga mätningen av myndighetsutövningen, Nöjd-Kund-Index (NKI) 75 är bra. E-tjänsten serverat.se lanserades förra året vilket gör det möjligt för företag att söka tillstånd digitalt.

BEFOLKNINGSUTVECKLING I VÄSTERÅS

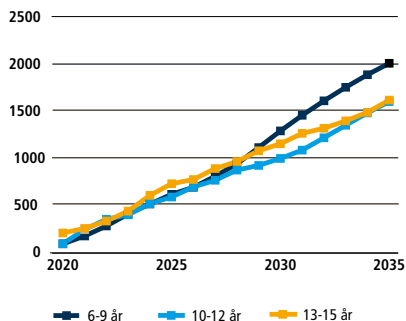
Källa: Befolkningsprognos för Västerås stad 2019–2035, Statisticon mars 2020.

Västerås är Sveriges sjunde största kommun och cirka 1,5 procent av Sveriges befolkning bor i Västerås. De senaste tio åren har Västerås befolkning ökat med drygt 18 000 invånare. Vid slutet av 2019 hade Västerås 154 049 invånare. Under 2019 ökade befolkningmängden i Västerås med 1 971 invånare.

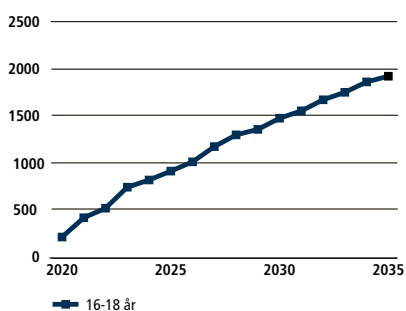
Befolkningsökningen berodde på ett flyttnetto på 1 452 personer och ett födelseöverskott på 477 personer. Västerås stads befolkning bedöms öka med 11 450 invånare eller cirka 7,3 procent fram till 2025. Befolkningsökningen för 2020 enligt senaste befolkningsprognos bedöms vara 2 150 personer, därefter cirka 1 850 personer 2021–2022 för att öka med drygt 2 500 personer 2023.

ÅLDER	Budget					Budget 202	Budget 2025	Ökning 2020-25	Ökning %
	2019	2020	2021	2022	2023				
1–5 år	9 211	9 287	9 397	9 486	9 650	9 837	10 058	771	8,3%
6–15 år	18 305	18 707	18 988	19 280	19 558	19 949	20 245	1 538	8,2%
16–18 år	5 280	5 501	5 705	5 806	6 024	6 104	6 198	697	12,7%
19–64 år	89 563	90 694	91 668	92 675	94 167	95 816	97 310	6 616	7,3%
65–79 år	21 741	21 825	21 878	21 897	21 877	21 716	21 661	-164	-0,8%
80 år och äldre	8 167	8 360	8 574	8 876	9 242	9 740	10 142	1 782	21,3%
TOTALT ANTAL INVÅNARE	154 049	156 196	158 074	159 921	162 470	165 159	167 646	11 450	7,3%

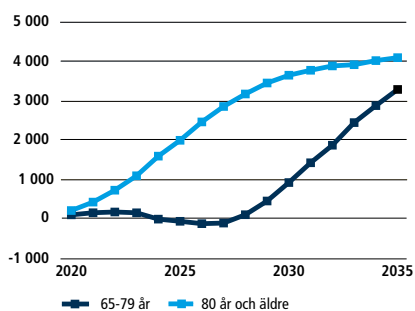
ÖKNING ANTAL BARN I GRUNDSKOLEÅLDERN, 6–15 ÅR, JÄMFÖRT MED 2019

ÖKNING AV ANTAL UNGA I GYMNASIEÅLDER, 16–18-ÅRINGAR, JÄMFÖRT MED 2019

ÖKNING AV ANTAL ÄLDRE JÄMFÖRT MED ÅR 2019

De kommande åren inträffar två större demografiska förändringar. Den stora 40-talistgenerationen börjar uppnå en ålder över 80 år och de stora barnkullarna runt 1990 uppnår förvärvsaktivitet och barnafödande ålder. Invånare som är 80 år och äldre bedöms öka med cirka 1 780 personer eller drygt 21 procent under perioden. Barn och elever i förskola och skola bedöms öka med knappt 2 800 elever eller 8,4 procent fram till 2025.

Efter att befolkningsprognosen blev klar i mars 2020 drabbade coronapandemin Sverige. Det medförde en ökad dödlighet i Västerås och ett lägre födelseöverskott det första halvåret. Invandringen minskade också markant, medan flyttnettot inte påverkades lika mycket. Det bedöms innebära en något lägre befolkningsökning under 2020 än tidigare beräkning.

En av förutsättningarna för att en stad ska kunna växa är nyproduktion av bostäder. Prognos för nybyggnation av bostäder den närmaste tioårsperioden är ett mycket viktigt inslag i befolkningsprognosen. Bedömningen gäller inte bara antal byggnationer, utan även typ av byggnad. Bostadstakten under 2018–2019 var väldigt hög. Under 2020 ser vi en något inbromsande byggnationstakt och det bedöms byggas cirka 1 000 nya bostäder 2020–2021, lite drygt 900 bostäder år 2022, för att öka till drygt 1 300 bostäder per år från 2023.

FÖRSKOLA

Behovet av förskoleverksamhet ökar genom att invånarna i förskoleålder 1–5 år blir fler. Antalet barn i åldern 1–5 bedöms öka med cirka 770 barn fram till 2025. Från 2023 bedöms det bli en större ökning av antalet barn. Fram till 2029 bedöms antalet barn i åldern 1–5 år öka med cirka 1 600 eller 18 procent.

GRUNDSKOLA

Grundskoleverksamheten kommer att ställas inför ökade resursbehov. Antalet barn i åldern 6–15 år har ökat kraftigt de senaste åren och ökningen förväntas hålla i sig de kommande åren. Ökningen

är något större i åldrarna 6–9, men inte någon stor skillnad mot 10–12 och 13–15 år. Fram till 2029 förväntas det vara drygt 3 100 fler elever i grundskolan, varav cirka 1 540 elever mellan 2020 och 2025.

GYMNASIESKOLA

Elevunderlaget för gymnasieskolan, invånare i åldrarna 16–18 år, förväntas fortsätta att öka med 100–200 elever per år de närmaste åren. De bedöms öka med cirka 600 elever mellan 2020 och 2025. Under de närmaste 10 åren bedöms elevantalet öka med 1 360 personer eller 27 procent.

ÄLDREOMSORG

De yngre pensionärerna (65–79 år) bedöms vara ungefär lika många fram till 2027 då de börjar öka.

De äldre invånarna (80 år och äldre) ökar betydligt snabbare. Fram till 2025 bedöms pensionärer i åldern 80 år och äldre öka med 1 975 personer eller 24 procent och fram till 2029 med 3 429 personer eller 42 procent. Det är framför allt äldre i åldern 80–89 år som ökar fram till 2024. Det är något större ökning i åldern 80–84 år, både till antal och procentuellt. Äldre i åldern 90 år och äldre bedöms öka med 27 personer fram till 2024 och med 326 personer fram till 2029.

Andel av befolkningen med vårdinsats (hemtjänst, boende och trygghetslarm) är cirka 12 procent för 75–79 år, 27 procent för 80–84 år, 53 procent för 85–89 år och 80 procent för 90 år och äldre. Det är alltså framför allt ökning i åldern 85 år och äldre som medför stora behovsökningar av välfärdstjänster. Sammantaget innebär det att den demografiska utvecklingen får en viss effekt på kommunens vård- och omsorgsverksamhet under de närmaste åren, därefter kommer utmaningarna för äldreomsorgen gradvis att öka från början av 2020-talet.

Västerås stad som arbetsgivare

Foto: Per Groth.

Västerås stad är Västmanlands största arbetsgivare med omkring 11 000 medarbetare som varje dag möjliggör att välfärdsuppdraget till västeråsarna fullgörs. Uppdraget är omfattande, komplext och inom vissa verksamheter utmanande och utförs av engagerade och kompetenta medarbetare.

Västerås stad har som mål att bli Sveriges mest attraktiva offentliga arbetsgivare. De enskilt viktigaste utmaningarna och viktigaste aktiviteterna de kommande åren för att nå målet är att klara framtidens kompetensförsörjning samt att verka för jämlika förutsättningar i Västerås stads förvaltningar. Att alla medarbetare varje dag lever Västerås stads värdegrund "Alltid bästa möjliga möte" bidrar starkt till måluppfyllelsen att bli den bästa av offentliga arbetsgivare.

FRAMTIDENS KOMPETENSFÖRSÖRJNING, LEDARSKAP OCH MEDARBETARSKAP

Att systematiskt och proaktivt arbeta med en strategisk kompetensförsörjning är nödvändigt för att klara framtida rekryteringar. Strategisk kompetensförsörjning handlar om att förstå innebörden av att utveckla och behålla befintlig kompetens, attrahera och rekrytera ny kompetens samt att på

det bästa sättet utveckla och använda nya arbetsätt och roller. Heltid som norm är en prioriterad fråga för Västerås stad. Heltid som norm kan i förlängningen dessutom minska behovet av visstidsanställningar och leda till ökad jämställdhet. Målet är att tillsvidareanställning på heltid är det normala vid nyanställning och att redan anställda medarbetare ska arbeta heltid i högre utsträckning än de gör i dag. Inom Västerås stad är det huvudsakligen kvinnor som arbetar deltid. Västerås stad fortsätter också arbetet med att avskaffa delade turer, med målet att de helt ska upphöra.

Ledarskap och ledarutveckling är för Västerås stad ett viktigt och prioriterat område. Västerås stad erbjuder från 2020 ledarutbildningen "Ledarskap genom Alltid bästa möjliga möte". Syftet är att cheferna ska få verktyg och byta erfarenheter om hur de på bästa sätt kan leda genom Västerås stads värdegrund "Alltid bästa möjliga möte". Chefsförsörjning är ett annat prioriterat område för Västerås stad, då ett stort antal chefer går i pension de kommande åren. Det är viktigt att koppla ledarutvecklingen till chefsförsörjningen. Fler interna chefsförmågor behöver identifieras, via till exempel aspirantprogrammet, för att delvis trygga den framtida chefsförsörjningen.

ATTRAKTIV ARBETSPLATS MED LIKVÄRDIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Chefer och medarbetare i olika kommunala förvaltningar kan ha väldigt olika arbetsvillkor. Generellt kan man säga att chefer och medarbetare i Västerås stads tekniska förvaltningar har bättre förutsättningar än förvaltningar inom vård, skola och omsorg. Resurserna och förutsättningarna är genomgående mycket ojämnt fördelade mellan de kvinnodominerade och de mansdominerade förvaltningarna. Med början 2018 och åren framöver bedrivs ett intensivt arbete i syfte att skapa mer jämställda förutsättningar inom Västerås stads alla förvaltningar.

Västerås stad har under flera år arbetat aktivt för att sänka sjuktalet, som 2019 uppgick till 6,2 procent av möjlig arbetad tid. Målet är att sjukfrånvaron inte bör överstiga 5 procent.

Coronapandemin har påverkat och förändrat arbetet i all verksamhet mer eller mindre från mars 2020. Uppmaningen har varit att de som kan ska jobba på distans. Digitala arbetsätt och digital undervisning har utvecklats. Arbete på distans ställer bland annat andra krav på chefer för att fullgöra arbete.

Ekonomiska förutsättningar 2021–2024

DET SVENSKA KONJUNKTURLÄGET

Mycket ser ut att ha stabiliserat sig, såväl i Sverige som i omvärlden, jämfört med den dramatiska konjunkturlöslagen under våren. Botten tycks vara passerad både globalt och i Sverige. Aktiviteten i den svenska ekonomin förväntas nu stiga. SKR bedömde i sin ekonomirapport i oktober att BNP minskar endast 4,2 procent för 2020, efter att ha gått ner med 8,6 procent under andra kvartalet. SKR bedömer även att lågkonjunkturen håller i sig ända till 2024. En hög BNP-tillväxt kommande år tar Sverige ur den djupa lågkonjunkturen. Återhämtningen för sysselsättningen väntas dock inte gå lika snabbt som för produktionen. Den svenska arbetsmarknaden försvagas och andelen arbetslösa i Sverige antas ligga kvar på en hög nivå i ytterligare några år.

Under våren föll världens börser med som mest 30–40 procent, men både börser och bostadspriser har sedan försommaren gått starkt med stort stöd av centralbankernas mycket expansiva penningpolitik. Marknadsräntor och kreditmarginaler fortsätter att röra sig mer marginellt. Detta beror på att världens centralbanker tydligt signalerar nollräntor i flera år framöver och att man också kommer att fortsätta med stödköp av obligationer.

Coronakrisen slår olika hårt mot olika delar av landet och skillnaderna är stora enligt Nordeas rapport Regionala utsikter. Krisen har till stor del drabbat tjänstesektorn och turism- och besöksnäringen hårt. Det i sin tur slår mot samtliga storstadsregioner, men särskilt Stockholm. I augusti hade 103 000 personer varslats, varav nästan hälften i Stockholms län och 1,2 procent i Västmanland. Antalet varslade har under augusti återgått till mer normala nivåer jämfört med vårens höga siffror.

Ett skäl till återhämtningen är den mycket expansiva penning- och finanspolitiken i Sverige och omvärlden. Åtgärderna har dämpat nedgången och skapat förutsättningar för en snabbare återhämtning.

NYKELTAL FÖR SVENSK EKONOMI

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BNP *	2,1	1,2	-4,2	2,8	3,2	2,6
Sysselsättning, timmar	1,8	-0,3	-5,5	1,6	2,3	1,6
Relativ arbetslöshet, procent	6,3	6,8	8,9	9,3	8,3	8,1
Timlön, nationalräkenskaperna	2,7	3,9	6,3	0,2	2,3	2,5
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,6	2,6	2,3	2,2	2,3	2,5
Inflation KPIF	2,1	1,7	0,5	1,2	1,6	1,8
Inflation KPI	2,0	1,8	0,5	1,1	1,8	2,2

* Kalenderkorrigerad

Källa: SKR cirkulär 20:32, för BNP och inflation kommer uppgifterna från SKR:s ekonomirapport. Där inte annat anges är det procentuell förändring.

SKATTEUNDERLAGSPROGN. PROCENTUELL FÖRÄNDRING

	2019	2020	2021	2022	2023	2019 2023
SKR okt	2,8	1,9	1,5	3,5	3,9	14,5
Regeringen sep	2,9	2,0	2,2	3,6	3,9	15,5
ESV sep	2,7	1,0	1,5	3,8	3,6	13,1
SKR aug	2,8	2,4	1,3	3,9	4,0	15,2

KOMMUNERNAS EKONOMI FRAM TILL 2024

Även före pandemin förväntades en svagare utveckling av skatteintäkterna de kommande åren jämfört tidigare år. Denna utveckling har förstärkts av pandemin.

I oktobers skatteunderlagsprognos räknar SKR med att skatteunderlagstillväxten 2020 blir 1,9 procent, att den sjunker till 1,5 procent 2021 och därefter ökar till 3,5 procent 2022. För att dämpa effekterna av de låga skatteintäktsökningarna ökar staten de generella bidragen till kommunsektorn under 2021–2022. De extra medel som erhållits i budgetpropositionen 2021 förbättrar det ekonomiska läget, men åren 2021–2023 kommer att bli ekonomiskt mer ansträngda år med lägre tillväxt än tidigare.

Skatteunderlagsprognosen vilar på ett scenario för samhällsekonomin där en stadig men utdragen återhämtning driver den svenska ekonomin mot normalkonjunktur 2024. SKR räknar med en ihållande konjunkturåterhämtning under

andra halvåret 2020 och hela 2021. För 2022–2024 antas en ihållande uppgång för sysselsättningen, när ekonomin rör sig från låg- till normalkonjunktur. Detta lyfter löneinkomsterna till en mer normal ökningstakt, efter två svaga år 2020–2021. Skatteunderlagstillväxten stannar dock en bit under det genomsnitt som gällt de senaste konjunkturcyklerna. Detta beror på en fortsatt dämpad löne- och prisökningstakt, något som också håller tillbaka uppräknings- och pensionsinkomsterna. SKR:s kalkyl indikerar att skatteunderlaget i reala termer 2021 blir lägre än 2020. Detta skulle vara första gången sedan 2003 som vi ser en real nedgång för den kommunala skattebasen.

Kommuner och regioner blir kompenserade för sänkta skatteintäkter på grund av skattelättnaderna genom ökning av det generella statsbidraget. Det gäller förslaget att höja grundavdrag för personer som fyllt 65 år och förändrade förmånsvärden för personbilar. Ytterligare en faktor som påverkar den aktuella prognosen är

effekterna av möjligheten för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag att avsätta 100 procent av 2019 års vinst upp till 1 mnkr i en periodiseringsfond.

STATENS BUDGET FÖR 2021

I budgetpropositionen för 2021 presenterade regeringen förhållandevis stora riktade tillskott till kommunerna. Till äldreomsorgen finns ett riktat bidrag på 4 miljarder kronor som ska fördelas utifrån en fastställd fördelningsnyckel, där Västerås stad bedöms få cirka 59,1 mnkr. Omsorgslyftet utökas med 1,7 miljarder kronor och omfattar då 3,4 miljarder kronor 2021. Omsorgslyftet bygger på en överenskommelse mellan Kommunal och SKR om att utbilda undersköterskor och vårdbiträden. Staten finansierar kostnaden för utbildning av nyanställda personer inom äldreomsorgen. En återhämtningsbonus införs i äldreomsorgen för att förbättra arbetsvillkoren, 195 mnkr 2021, 650 mnkr 2022 och 2023. Även bibliote-

ken och kulturskolan får höjda statsbidrag 2021. Assistansschablonen kommer att höjas 3,5 procent inför 2021.

Staten ökar sin satsning med 1,2 miljarder kronor på skolområdet. 1 miljard kronor läggs på ett riktat bidrag till skolan för att skapa förutsättningar för bland annat ökad undervisningstid. Satsningen gäller endast 2021 och finansieras delvis genom att statsbidraget för lärarassistenter, totalt 0,5 miljarder kronor, upphör. Västerås stads andel bedöms vara 15 mnkr. Övriga bidrag för skolverksamhet är lovskola/läshjälp 170 mnkr, språkutveckling i förskolan 100 mnkr och satsning på skolor i utsatta områden med 385 mnkr. Övriga bidrag föreslås finnas kvar i olika omfattning även 2022–2023. Inom vuxenutbildningen görs en extra satsning på gymnasial yrkesutbildning med 1 miljard kronor 2021 och ytterligare 300 mnkr 2022.

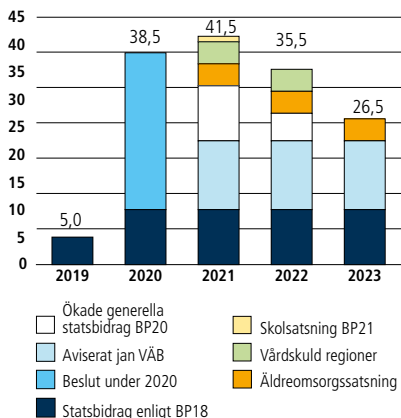
Summeras de nya, höjda respektive sänkta riktade statsbidragen till sektorn 2021, blir det en nettoökning med 6,5 miljarder kronor. I budgetpropositionen för

2021 har riksdagen aviserat att de generella bidragen till kommuner och regioner kommer att förstärkas med 10 miljarder kronor. Riksdagen har redan tidigare beslutat att höja de generella bidragen för kommuner och regioner med 12,5 miljarder kronor. Det innebär totalt 22,5 miljarder kronor för kommuner och regioner nästa år, varav kommunerna erhåller 70 procent. De generella bidragen ska därefter minska med 5 miljarder kronor 2022 och med ytterligare 5 miljarder kronor 2023.

Det är en stark förstärkning av kommuners och regioners finansiering av verksamheterna inför 2021, men det finns inget riktat coronastöd för 2021. I nuläget vet vi inte i vilken omfattning kommunerna kommer att kompenseras för coronaeffekter under 2021.

För kommuner med hög flyktingmottagning kommer det finnas 200 mnkr i riktade bidrag (en ökning med 120 mnkr), socioekonomiskt utsatta områden kommer få 500 mnkr i riktade bidrag (en ökning med 250 mnkr), jobbstimulans ekonomiskt

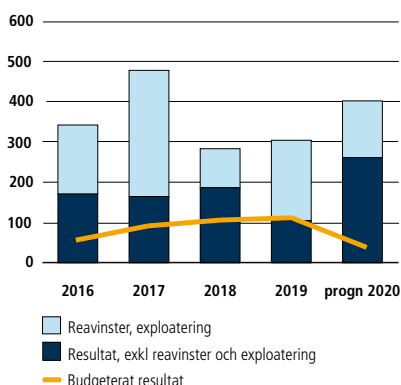
FÖRÄNDRING AV NYA GENERELLA STATSBI DRAG

Diagrammet ovan visar förändringen av de nya generella statsbidragen, från 5 miljarder kronor 2019, 38,5 miljarder kronor 2020 till 41,5 miljarder kronor 2021, för att därefter minska med 5 miljarder kronor 2022 och ytterligare 9 miljarder kronor 2023. Under 2020 fattade riksdagen beslut om att öka statsbidragen med 28,5 miljarder kronor, endast 12,5 miljarder kronor av det var permanent.

I budgetproposition 2021 finns förslag att öka generella statsbidrag med 10 miljarder kronor, 4 miljarder kronor i en äldreomsorgssatsning, 4 miljarder kronor för vårdskuld och 1 miljard kronor till skolan. Vissa statsbidrag är ettåriga.

VERKSAMHETENS RESULTAT, MNKR

Verksamhetens resultat avser resultat före finansnetto. I resultatet ingår realisationsvinster och exploateringsresultat. Av diagrammet framgår att stora delar av Västerås stads resultat har åstadkommit genom exploateringsverksamhet och försäljning av anläggningstillgångar (ljusblå del).

bistånd kommer få 100 mnkr i riktade bidrag och subvention av familjehem 250 mnkr i riktade bidrag.

I budgeten finns även sänkta arbetsgivaravgifter för unga 19–23 år med. Det gäller från 1 april 2021.

Bidragen till kollektivtrafiken föreslås omfatta 2 miljarder kronor, främst för att kompensera för intäktsbortfallet i kollektivtrafiken under coronapandemin.

EKONOMISKT LÄGE I VÄSTERÅS STAD 2020

Prognosen för Västerås stads resultat 2020 är 345 mnkr, att jämföra med budgeterat resultat på 117 mnkr. Budgetavvikelsen är 229 mnkr. Den främsta orsaken till det förbättrade resultatet är ökningen av de generella statsbidragen med 289 mnkr, samtidigt som skatteintäkterna tillsammans med utjämningsbidrag minskar med cirka 110 mnkr. Det starka resultatet beror också

på realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar +78 mnkr och förbättrat resultat för exploateringsverksamheten +76 mnkr. Tre nämnder kommer att redovisa större negativa underskott, men det är främst underskottet i individ- och familjenämnden på knappt 80 mnkr, som påverkar Västerås stads ekonomi även 2021.

Coronapandemin innebär stora påfrestningar, framför allt för äldreomsorgen med kostnadsökningar inom vården för personal, skyddsutrustning och omställning av lokaler. Utan statligt stöd 2021 kan kostnaden öka upp till 10 mnkr per månad för äldreomsorgen.

Kreditvärderingsinstitutet S&P Global Ratings bekräftade i juni 2020 Västerås stads kreditbetyg AAA och sänkte samtidigt utsikten från stabil till negativ. S&P bedömde i sin senaste analys att Västerås stad, i likhet med många andra kommuner kan komma att ha svårt att upprätthålla resultatnivåerna de närmaste åren.

Budget 2021 och planering 2022–2024

Även före pandemin förväntades en svagare utveckling av skatteintäkterna de kommande åren jämfört med tidigare år. Denna utveckling har förstärkts av pandemin. SKR:s prognoser visar tydligt vilken stor negativ effekt pandemin beräknades få på sysselsättningen och därmed skatteunderlagsutvecklingen. SKR, Sveriges kommuner och regioner, bedömer samhällsekonomi som stadig men med utdragen återhämtning mot en normalkonjunktur 2024.

För att dämpa effekterna ökar staten de generella bidragen till kommunsektorn under 2021–2022. De extra medel som erhållits i budgetpropositionen 2021 förbättrar det ekonomiska läget. 2021–2023 kommer att bli ekonomiskt mer ansträngda år med lägre tillväxt än tidigare. För Västerås stad påverkar även det nya kostnadsutjämningsystemet ekonomin negativt.

Tillsammans med fortsatta demografiska utmaningar riskerar det att leda till svagare resultat, samtidigt som investeringsbehovet är stort. Till detta kommer osäkerhet kring coronavirusets effekter på verksamhet och ekonomi. Det är av största vikt att upprätthålla resultatnivåer som anses motsvara god ekonomisk hushållning för att kostnader och skulder inte ska flyttas över på kommande generationer.

Under större delen av planeringsperioden förväntas ekonomin vara ansträngd, vilket ställer krav på prioriteringar, effektiviseringar samt att tillvarata marginaeffekter som uppstår i en växande verksamhet. Några möjligheter är fortsatt förenkling och automatisering av administrativa flöden, lokaleffektivisering, digitalisering för att sänka administrativa kostnader samt kostnadsminskning för inköp och upphandling.

RESULTATBUDGET 2021–2024

I årsplan 2021 föreslås resultatet vara 72,5 mnkr, vilket innebär 0,8 procent av skatteintäkter, statsbidrag och kommunal utjämning. I snitt under planperioden uppgår resultatet endast till 0,7 procent, vilket är lägre än målet 2,5 procent som kommunfullmäktige tidigare beslutat om.

Under 2021 kommer staten till stor del

FÖRÄNDRING JÄMFÖRT MED BUDGET FÖREGÅENDE ÅR, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Totalt
Skatteintäktsökning	312,2	212,9	375,6	406,7	1 307,4
Finansnetto förändring	-4,0	-3,0	0,0	0,0	-7,0
Statsbidrag äldreomsorgssatn.	59,0	0,0	0,0	0,0	59,0
Resultat flyktingmot. år 2017	-45,0	0,0	0,0	0,0	-45,0
Intäktsökning	322,2	209,9	357,6	406,7	1 314,4
KOSTNADER					
Demografisk effekt	-185,0	-160,7	225,3	-291,1	-862,1
Äldreomsorgssatsning	-59,0	0,0	0,0	0,0	-59,0
Kollektivtrafik	0,0	-8,5	-8,5	-8,5	-25,5
Satsning	-109,5	-2,0	0,0	0,0	-111,5
Övriga kostnadsökningar	-12,9	-37,6	-35,7	-17,9	-104,1
Priskompensation	-80,0	-94,1	-74,1	-96,4	-344,6
Effektivisering/verksamhetsutv.	80,0	60,0	0,0	0,0	140,0
Summa kostnader	-366,4	-242,9	-343,6	-413,9	-1 366,8
Resultat	72,5	39,5	71,5	64,3	257,8
Resultat (% av skatt och utjämning)	0,8	0,4	0,7	0,6	0,7

kompenjera för minskade skatteintäkter genom att öka de generella bidragen. För Västerås stad innebär det en ökning med 105 mnkr för 2021 och en avtrappning med cirka 52 mnkr 2022. År 2021 inför staten en permanent äldreomsorgssatsning på 59 mnkr, vilket är inräknat i budgetförslaget. Förutsättningarna och villkoren för det aviserade ettåriga statsbidraget på 1 miljard kronor till skolverksamhet, cirka 15 mnkr för Västerås, är inte klarlagda enligt SKR. De har därför inte räknats in i årsplanen. Satsningar som finns i budgetpropositionen och som kommuner ska söka med krav på motprestation har berörd nämnd ansvar att beakta i verksamhetsplaneringen och i uppföljningen.

Kostnadsökningen 2021 exklusive krav på 80 mnkr i minskad kostnad genom verksamhetsutveckling landar på 445 mnkr. Detta ska jämföras med hur mycket intäkterna ökar för 2021, det vill säga 322 mnkr.

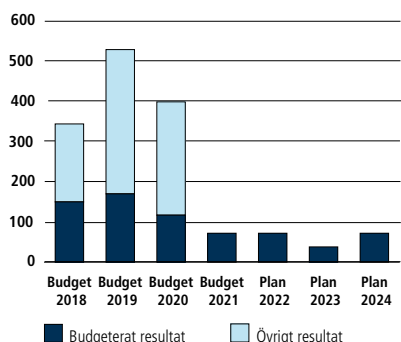
Verksamhetens nettokostnad i budget 2020 uppgår till 8 724,5 mnkr och förväntas

till 9 076,9 mnkr 2021. Nämndernas ramar utökas 2021 med 352,4 mnkr eller 4,0 procent. För nämnder med volymrelaterad verksamhet ökar driftbudgeten i linje med volymerna och ökade lokalhyror. Tabellen visar förändringar i resultatbudgeten för år 2021–2024.

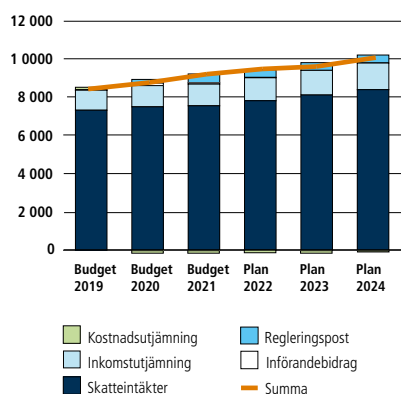
Regeringen har under 2020 tillskjutit medel för att täcka kostnader på grund av coronapandemin. I budgetpropositionen för 2021 finns ingen finansiering för detta från staten. Fortsätter pandemin under 2021 finns därför risk för ökade kostnader i form av extra personal och skyddsutrustning. Kostnaden uppkommer framför allt inom äldreomsorgen, men också inom nämnden för personer med funktionsnedsättning. Även andra nämnder drabbas, främst på grund av bortfall av intäkter för bland annat kultur- och idrottsverksamhet.

Individ- och familjenämnden bedömer att kostnaden för försörjningsstöd kommer att öka med drygt 20 mnkr 2021, på grund av ökad arbetslöshet och att personer som kommit som flyktingar och sedan förväntas

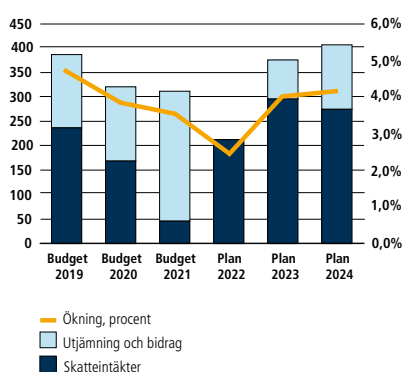
ÅRETS RESULTAT, MNKR

TOTALA SKATTEINTÄKTER, GENERELLA BIDRAG OCH UTJÄMNING, MNKR

ÅRLIG ÖKNING AV SKATTEINTÄKTER, GENERELLA BIDRAG OCH UTJÄMNING, MNKR

Tabell, skatteintäktsökning jämfört med budget föregående år. Införandebidraget på grund av nya kostnadsutjämningsystemet omfattar 132 mnkr 2020, 69,4 mnkr 2021 och 20,5 mnkr 2022.

försörja sig själva, saknar möjlighet till det. Det statliga bidraget till kollektivtrafiken som kompensation för minskat resande på 2 miljarder kronor under 2021 bedöms inte täcka intäktsbortfallet. Region Västmanland bedömer att Västerås stad kommer att behöva tillskjuta ytterligare 25 mnkr utöver det statliga bidraget för att finansiera kollektivtrafiken under 2021.

I det budgeterade resultatet ingår inte vinster vid försäljning av anläggningstillgångar och värdeförändringar på pensionsfonden, kulturfonden och Asköviksfonden. Ett normalår brukar försäljning av anläggningstillgångar och resultatet för exploateringsverksamheten omfatta i storleksordningen 150–200 mnkr. Detta är en viktig finansiering av de investeringar som ska genomföras.

Finansiering av den kommunala verksamheten

Finansiering av den kommunala verksamheten utgörs av skatteintäkter, utjämning och generella bidrag, riktade statsbidrag, avgifter och finansnettot inklusive utdelning från Västerås Stadshus AB.

Total ökning av intäkterna bedöms vara 322 mnkr i budget 2021. Under 2020 fanns en resultatförstärkning med 45 mnkr som avsåg det resultat som uppstod när flyktinggrupp 2017 avslutades och ej använda flyktingmedel resultatfördes. Det var en engångseffekt under 2020 som medför att intäkterna blir 45 mnkr lägre 2021.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Kommunens största intäkter är skatteintäkter inklusive generella bidrag och utjämning mellan Sveriges kommuner. Det omfattar totalt 9 078,4 mnkr i budget 2021. Av diagrammet framgår att skatteintäkter och inkomstutjämningsdelen är de största delarna i skattesystemet. Västerås stad är nettobetalar i kostnadsutjämningsdelen med totalt 81 mnkr och 72 mnkr för LSS. Regleringsposten ökar väsentligt i budget 2021 och omfattar 464 mnkr.

Budgeten baseras på SKR:s skatteunderlagsprognos från oktober 2020. Befolk-

ningsmängden 1 november 2020, vilket styr skatteintäkterna, bedöms ha ökat med 1 850 invånare.

Skatteintäkter, utjämning och generella bidrag ökar under kommande period, men inte i samma takt som tidigare. För Västerås stad påverkar även det nya kostnadsutjämningsystemet ekonomin negativt. Skatteintäktsökningen 2021 är 312 mnkr (3,6 procent). Det beror till största delen på ökade generella bidrag med 269 mnkr. Skatteintäkter och inkomstutjämning bedöms endast öka med 69 mnkr. Utöver det minskar införandebidraget för det nya kostnadsutjämningsystemet med 63 mnkr, kostnads- och LSS-utjämning får 25 mnkr lägre kostnad och fastighetsskatten bedöms öka med 9 mnkr.

Inför 2022 bedöms skatteintäkter, utjämning och generella bidrag endast öka med 212 mnkr. Skatteintäkter tillsammans med inkomstutjämning bedöms öka med 326 mnkr (3,5 procent), men det reduceras av minskade generella statsbidrag och full effekt av kostnadsutjämningsdelen, totalt en minskning med 118 mnkr. Från 2022 är det nya kostnadsutjämningsystemet helt införd och har totalt medfört 130 mnkr i minskad intäkt för Västerås stad.

Äldreomsorgsatsning

Från 2021 inför staten ett permanent riktat statsbidrag för en äldreomsorgsatsning, som fördelas utifrån kommunernas antal invånare som är 70 år eller äldre. Det bedöms omfatta 59 mnkr för Västerås stad. Det riktade statsbidraget ska användas för att öka kvaliteten i äldreomsorgen, men även för att öka antalet äldreboenden.

Finansnetto

Västerås stads finansnetto består av utdelning från kommunala bolag, finansnettot för internbanken, avsättningar till pensionskulden, värdeförändringar i pensionsfonden, Asköviksfonden och kulturfonden.

I dagsläget har Västerås stad inga lån för sina investeringar, utan all inlåning sker för att finansiera de kommunala bolagens anläggningstillgångar. Västerås stad har

en omfattande låneportfölj med varierande löptider, varför den genomsnittliga räntekostnaden är något högre än dagens räntenivåer. Räntenivån för nyupplåning bedöms vara ungefär på samma nivå de närmaste tre åren, det vill säga relativt låga räntekostnader. Finansnettot för internbanken bedöms vara 54 mnkr 2021 och är oförändrad under perioden 2022–2024.

Utdelning kommunala bolag

Utdelningen från Västerås Stadshus AB budgeteras till 31 mnkr för 2021. Prognos för bolagens resultat för 2020 medför att bolagens utdelning nästa år bedöms landa på miniminivån som är 28 mnkr med gällande ägardirektiv. 2021 kommer Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB kunna göra en extrautdelning på 3 mnkr. Totalt innebär det en minskning med 14 mnkr jämfört med utdelningen 45 mnkr i budget 2020. Det var möjligt att öka utdelningen 2020 eftersom ingen utdelning gjordes 2019. Utöver utdelning från Västerås Stadshus AB erhåller Västerås stad en utdelning från Mälarhus AB och Västerås Central som normalt omfattar cirka 0,8 mnkr.

Demografi- och volymökningar

Den demografiska effekten bedöms omfatta 185 mnkr 2021, när två nya äldreboenden och ett nytt gruppboende öppnar samtidigt med ökade kostnader för Mälarparksskolan, Brandthovda förskola och flera skolor som renoverats.

Antalet elever bedöms öka med cirka 2 780 elever de närmaste fem åren, jämfört med antal elever i årsplan 2020. Befolkningen som är 80 år och äldre bedöms öka med cirka 3–4 procent per år eller i snitt 330 personer per år. Västerås stad har en expansiv investeringsplan för att bygga fler förskolor, skolor och boenden, vilket medför ett kraftigt ökat kostnadstryck.

Den demografiska effekten bedöms betyda kostnadsökningar som omfattar 160–290 mnkr per år de närmaste åren. För perioden bedöms kostnadsökningen vara drygt 860 mnkr, varav kostnader för

DEMOGRAFISK EFFEKT, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Totalt
Skolverksamhet	81,4	74,7	116,3	205,1	477,5
Äldreomsorg	60,2	25,4	50,5	28,7	164,8
Personer med funktionsnedsättn.	20,7	32,0	25,0	25,0	102,7
Individ och familjeomsorg	15,0	22,4	28,0	26,3	91,7
Övrigt	7,7	6,2	5,5	6,0	25,4
Totalt	185,0	160,7	225,3	291,1	862,1
varav skollokaler	35,2	23,4	51,5	138,6	248,7
varav boenden	58,1	35,0	54,4	29,9	177,4
Summa skollokal och boenden	93,3	58,4	105,9	168,5	426,1

nya skollokaler och boenden står för 426 mnkr eller cirka 50 procent. Den demografiska effekten skjuter framför allt i höjden 2024 när flera nya skolor planeras att invigas. Kostnadsökningen för 2025 är på liknande nivå, när det blir helårseffekt för flera skolor som invigs under 2024.

Den demografiska effekten grundar sig på att 100 procent av investeringsplanen genomförs. Tillkommande hyreskostnader för 2021 och 2022 avser till största delen pågående investeringsprojekt. Kostnaden för 2023 och framåt kan förändras och hyreskostnaden kan minska.

Kostnaden för äldreomsorgen ökar successivt när nya äldreboenden byggs och invigs. Kostnaden för drift av ett äldreboende bedöms vara cirka 0,6 mnkr per plats och år. Under 2021 planeras två nya äldreboenden att öppna, på Öster Mäljarstrand i juni och Södra Källtorp i september, med totalt 210 lägenheter. Samtidigt avvecklas en del boenden. Trots det bedöms kostnaden för boenden öka med 122 mnkr under perioden 2021–2024. För planeringen av nya äldreboenden, se sidan 56.

Priskompensation

Priskompensation omfattar 80 mnkr (0,85 procent) 2021. Med de ekonomiska förutsättningarna finns ett finansieringsbehov som omfattar 80 mnkr 2021. Prisökningen för kommuner 2021 bedöms vara 1,7

procent enligt SKR. För 2021 motsvarar pris- och löneökningar cirka 160 mnkr.

Verksamhetsutveckling/ administrativ besparing

Västerås stad behöver genomföra effektiviseringar för att skapa kostnadsminskningar som omfattar minst 140 mnkr 2021–2022, varav 80 mnkr 2021 och 60 mnkr 2022. Kostnaderna ska minskas genom digitalisering och effektivare processer, genom bättre användande av de lokaler vi har och framför allt genom bättre avtalstrohet och minskade kostnader för inköp och upphandling. En stor del av minskningarna ska ske genom åtgärder direkt kopplade till stadsledningskontoret.

Politisk satsning

Under 2021 görs en politisk satsning som totalt omfattar 109,5 mnkr. Det omfattar främst en satsning på grundskolan med 75 mnkr, en kvalitetssatsning inom äldreomsorgen med 15 mnkr, 5 mnkr för ökad vistelsetid i förskolan, 4,2 mnkr i kvalitetssatsning i förskolan, 5 mnkr för ökad jämställdhet vad gäller löner och 4,5 mnkr för trygghetsskapande åtgärder. En ettårs satsning på 3 mnkr görs för välfärdsjobb och 1,5 mnkr satsas på fältande socialsekreterare. Innehållet presenteras i sin helhet under respektive nämnd.

Äldreomsorgssatsning

År 2021 finns det en äldreomsorgssatsning som omfattar 59 mnkr för Västerås, som finansieras av statliga bidrag.

Kollektivtrafik

Tekniska nämnden har lämnat ett förslag till nya avgifter inom kollektivtrafiken. Avgifterna föreslås gälla från 1 januari 2021 och bedöms medföra 3,5 mnkr i ökade intäkter det första året. Tekniska nämnden har beslutat om förändringar av trafikutbudet. Linje 3 och 21 får utökad trafik från december 2020. Servicelinjerna 11–13 har inte körts under pandemin. Tekniska nämnden håller på att utforma ett nytt trafikupplägg i Västerås för flexlinjen och

servicelinjerna som tidigast kan starta hösten 2021. Det nya trafikupplägget ska även omfatta trafik till Gäddeholm från hösten 2021. Tekniska nämnden ska under våren 2021 fatta beslut om detta. De föreslagna avgiftsförändringarna ska finansiera delar av de förändringar i trafikutbudet som planeras att genomföras.

Inför 2022 planerar regionen att införa en ny gemensam avgiftsstruktur för kollektivtrafiken inom hela regionen. Regionen har under året genomfört en remiss med tre olika förslag till produktutbud. Nya avgifter kommer att innebära intäktsökningar, men det får bedömas senare, när det finns ett slutgiltigt förslag till nya avgifter.

Kostnadsökningen för befintlig trafik bedöms vara cirka 8,5 mnkr för 2022–2024.

Det finns behov av att försörja nya områden, till exempel Sätra, med kollektivtrafik under perioden. Det har inte tagits med i planeringen för perioden.

Ökade kostnader för kollektivtrafik på grund av corona

Kollektivtrafiken bedöms få ett underskott 2021 på grund av att coronapandemin har medfört lägre resande och därmed lägre intäkter. Den ökade nettokostnaden för kollektivtrafiken med planerad trafik har av regionen bedömts till 25 mnkr 2021. Då är en andel av det riktade statsbidraget från staten medräknat. Regionen uppskattar att resandet kommer att vara 75 procent av 2019 års resande. Västerås stad har inte budgeterat för de ökade kostnaderna inom kollektivtrafiken. 2022 bedöms intäkterna närma sig normal nivå igen.

Kommungemensam reserv

Den kommungemensamma reserven var 20,4 mnkr 2020. För 2021 budgeteras en kommungemensam reserv som omfattar 23,4 mnkr, varav 10 mnkr är viktiga för att kunna finansiera ökad volym av detaljplaner under året. Återstående 13,4 mnkr är reserv för minskade skatteintäkter med mera.

Fritidssatsning

De planerade idrottssatsningar som ingår redovisas nedan. Det planeras att bygga en ny friidrottsarena som ska ersätta Arosvallen som är uttjänt. Bedömningen är att den ska vara klar 2023 och kostnadsökningen bedöms vara 8 mnkr. Tanken var från början att bygga den på Rocklundområdet och hyra in den, men inriktningen kan komma att omprövas.

Effekt av tidigare beslut

Effekt av tidigare beslut omfattar totalt 5,1 mnkr 2021. Hamnens utveckling innebär omfattande investeringar och driftskostnader under perioden. Kostnadsökningen består av nettokostnad mellan ökade hyresintäkter från Mälarhamnar för de investeringar de ska bekosta och ökad kapitalkostnad under perioden. Det innebär en kostnadsökning på cirka 2,3 mnkr från 2021 för kommunstyrelsen som är beställare av hamnens utveckling.

År 2021 blir det helårseffekt för den nya innebandyhallen på Rocklunda. Innebandyhallen får 2,4 mnkr i ramhöjning för att kompenseras för ökad driftskostnad vid helårseffekt. Lögarängens utomhusbad får 0,4 mnkr i ökad ram när badet tas i drift (helårseffekt). Engångssatsningen på 2 mnkr för Scenkonstbiennalen flyttas till 2022, på grund av coronapandemin. Inför 2023 finns beslut om att finansiera SM-veckan med 5 mnkr, som en ettårs-satsning.

Fredriksbergsbadet planeras att börja byggas 2021 och stå klart 2022. Badet bedöms få en driftskostnad på cirka 3,7 mnkr, det vill säga 3,4 mnkr mer än tidigare beslutad driftbudget. Tillberga sporthall planeras att byggas ut med en liten sporthall, vilket bedöms medföra 1 mnkr i ökad hyreskostnad från 2022. Total kostnadsökning är 4,4 mnkr 2022.

Folkomröstning och val

I budget för 2021 avsätts 4 mnkr för att genomföra en folkomröstning om flygplatens framtid 2021. 2022 avsätts 4,5 mnkr för att genomföra riksdagsvalet och 2024 avsätts 4,5 mnkr för att genomföra EU-valet. Detta är ettårs-satsningar.

Resultatkrav fastighetsnämnden

Resultatkrav för fastighetsnämnden höjs från 11,2 mnkr till 30,0 mnkr, det vill säga en ökning med 18,8 mnkr. Inom fastighetsdriften finns ökade kostnader på grund av att rivning av byggnader när man bygger ersättningsskolor redovisas som en kostnad för året från 2019. Rivningskostnaden redovisades tidigare som en investering. Rivningskostnader bedöms 2021 omfatta

6 mnkr för fastighetsnämnden. Det finns även ökade kostnader för fastighetsunderhåll. Exploateringsverksamheten budgeteras istället att få ett förbättrat resultat.

Internhyra

Internhyresmodellen behöver ses över så att energieffektiviseringsinvesteringar blir finansierade. För att finansiera energi-effektiviseringsåtgärder har fastighetsnämnden minskat sina underhållsinsatser. Det bedöms inte vara långsiktigt hållbart eftersom standarden på Västerås stads fastigheter försämrats. Kostnaden för genomförda energieffektiviseringsinvesteringar bedöms totalt vara 20 mnkr. I planeringen finns en höjd hyresnivå med 10 mnkr 2022 och 10 mnkr 2023, för att öka fastighetsunderhållet. Den höjda ramen kommer fördelas ut på beställarna som ska finansiera hyreshöjningen, samtidigt som en ny internhyresmodell införs.

Kapitalkostnad

Ersättning för ökade kapitaltjänstkostnaderna omfattar 17 mnkr 2021 och totalt 53,9 mnkr för perioden. Det avser ersättning för strategiska investeringar, investeringar i gatuunderhåll samt investeringar i kulturnämnden och nämnden för idrott, fritid och förebyggande.

Övrigt

Kostnaden för utbetalda pensioner bedöms öka enligt KPA:s prognoser. Kostnadsökningen bedöms vara 10 mnkr 2022. Därefter bedöms pensionskostnaden vara på samma nivå under perioden.

Det finns även medtaget en årlig kostnadsökning för Mälardalens Brand- och Räddningsförbund som är i nivå med dagens kostnadsökning.

Trygghet i centrum var en satsning med 1,8 mnkr förra året. Den utökas med 0,2 mnkr 2021. Det finns en tillfällig satsning inför jubileet av Rudbeckius 400 år med 1,1 mnkr i utökad budget 2021 och 0,2 mnkr 2022.

Ettårs-satsningar i budget 2020 upphör 2021 och medför en positiv effekt, totalt 5,7 mnkr.

RESULTATUTVECKLING 2022–2024

Resultatet för Västerås stad 2022–2024 planeras vara 37,5 mnkr 2022 för att öka till 71,5 mnkr 2023 och 64,3 mnkr 2024, det vill säga 0,9 procent av skatteintäkter och utjämningsystem. Det långsiktiga finansiella målet är 2,5 procent och bedöms inte uppnås under planperioden.

Skatteintäktsökningen bedöms bli väldigt låg 2022 när de tillfälliga generella statsbidragen från staten försvinner samtidigt som det blir full effekt av kostnadsutjämningsystemet för Västerås stad. Det blir även helårseffekt för de planerade nya äldreboendena som invigs 2021 samt för Mälarstrandsskolan och nya Irstaskolan. Den demografiska kostnaden bedöms inte bli så hög 2022, men ändå hög i förhållande till de ekonomiska förutsättningarna. Det innebär att det kommer att krävas stora besparingar för att ha råd att finansiera löne- och prisökningar. Det blir därmed svårt att höja resultatnivån det året.

För perioden 2021–2024 bedöms kostnadsökningar landa på 300–450 mnkr per år eller totalt 1 500 mnkr. Att kostnaderna ökar från 2023 beror på fler färdigställda skolor, äldreboenden, förskolor och andra anläggningar från 2023. Därmed kommer den demografiska ersättningen öka kraftigt under senare delen av planeringsperioden. Kostnadsökningar som satsningen på heltid som norm medför är inte medtagna i sammanställningen.

KÄNSLIGHETSANALYS FÖR BUDGET 2021

	Belopp
Skatteintäkter, mnkr	
Skatteintäktsförändring 100 personer	5,8
Skatteintäkt, kr per person	58 275
Skattesats, förändring 10 öre, mnkr	36,1
Kostnadsförändring, mnkr	
10 heltidstjänster	5,1
Löneökning 1 %, mnkr	59,0
Prisökning 1 %, mnkr	42,0
Effektiviseringskrav 1 %, mnkr	85,0

KÄNSLIGHETSANALYS

Känslighetsanalysen för Västerås stad beskriver att om befolkningen minskar eller ökar med 100 personer så har det en effekt på skatteintäkten med 5,8 mnkr. En ytterligare person medför 58 275 kr i skatteintäkt. Om skattesatsen ökar med 10 öre medför det 36,1 mnkr i ökade intäkter. Löneökning med 1 procent motsvarar 59 mnkr och prisökning med 1 procent motsvarar 42 mnkr, det vill säga 101 mnkr totalt. Ett effektiviseringskrav med 1 procent motsvarar cirka 85 mnkr i minskad kostnad.

PENSIONSFRÖPLIKTELSE

Kostnaden för pensioner ökar de närmaste åren. Kostnaden för pensioner består av två delar; intjänande av pension för dagens anställda och utbetalning av pensioner till tidigare anställda. Den gamla pensionsavsättningen som inte redovisas i balansräkningen minskar i omfattning i takt med att utbetalningar till pensionärer görs. Utbetalningar kopplade till den gamla avsättningen kommer dock finnas de närmaste 40 åren. Allt högre avsättning för förmånsbestämda pensioner, för anställda med inkomster över taket i det allmänna pensionssystemet, ger ökade pensionskostnader framöver. Pensionskostnadens utveckling bygger på prognosen från KPA i augusti 2020.

PENSIONSFRÖPLIKTELSE

	Utfall 2019	Progn. 2020	Budget 2021
Ansvarsförbindelsen	2 401	2 349	2 237
Kortfristig skuld	243	173	175
Avsatt till pensioner	480	520	547
Pensionsförpliktelse	3 124	3 041	2 959
Förvaltade pensionsmedel, marknadsvärde, finansiella placeringar	1 022	920	957
Ej finansierad del	2 102	2 121	2 002
Summa pensionsförpliktelse	3 124	3 041	2 959
Andel finansierad av pensionsfond	33%	30%	32%

Investeringsbudget 2021 med planering mot 2025

STORA INVESTERINGSBEHOV

Västerås stad har bakåt i tiden haft relativt låga investeringsutgifter som årligen omfattat cirka 300–500 mnkr. Från 2018 har investeringsnivåerna ökat. Nettoinvesteringarna 2019 uppgick till 1 056 mnkr och prognosen för 2020 är 1 350 mnkr.

Västerås växer med cirka 2 000 invånare per år. Merparten av barn i förskolan och elever i skolåldern går i kommunala skolor och förskolor, vilket medför ett stort investeringsbehov i nya förskolor och skolor. Det behövs även fler äldreboenden och gruppboendestäder.

Ett växande Västerås betyder nya bostadsområden och verksamhetsområden. Infrastrukturen behöver utvecklas med nya gator, vägar, parker och ytor för idrott. I Västerås pågår ett större investeringsprogram för att utveckla Västerås hamn och infrastruktur för transporter till hamnen. Ett nytt stationsområde för Västerås planeras och förprojektering av ett nytt resecentrum startar i år.

De planerade investeringarna de kommande åren är historiskt höga, 9,9 miljarder

kronor för perioden 2021–2025, varav nästan 6 miljarder kronor avser fastighetsnämndens investeringar. 4,3 miljarder kronor av investeringarna avser skollokaler. Utöver de planerade egna investeringarna finns planer på att hyra nya fastigheter och anläggningar med en bedömd investeringsutgift på cirka 1,5 miljarder kronor.

Genomförandegraden bedöms vara knappt 70 procent under perioden, vilket betyder att genomförda investeringarna 2021–2025 bedöms omfatta cirka 6,7 miljarder kronor.

Cirka 50 procent av investeringarna avser välfärdsinvesteringar i skolor, förskolor, äldreboenden, gruppboenden, idrottsanläggningar med mera. Infrastruktur som omfattar hamnens utveckling, investeringar på grund av exploatering, nya gator, parker och gatuunderhåll omfattar cirka 25 procent eller 2,5 miljarder kronor. Inom projekt Mälarporten påbörjas genomförandet av stadsdelsutvecklingen. Nettoinvesteringen för projekt Mälarporten exklusive exploateringsintäkter bedöms vara 1,6 miljarder kronor under perioden. I

beräkningen ingår Västerås stads kostnad för resecentrums första etapp, vilken beräknas börja byggas under perioden. Förprojektering av första etappen pågår och när förprojekteringen är klar kan bedömningen vad gäller totalkostnad samt Västerås stads investering komma att förändras. Övriga nämnders investeringar omfattar 0,8 miljarder kronor under perioden.

STÖRRE INVESTERINGAR 2021

Planerade investeringar 2021 omfattar totalt 1 577 mnkr. Investeringar för välfärdens tjänster omfattar 732 mnkr, där investeringar i skolfastigheter är mest omfattande med 502 mnkr. Investeringar för boenden omfattar totalt 112 mnkr, där byggnationen av Öster Mälärstrands äldreboende är den största investeringen. Det färdigställs också två boenden, ett på Hallonvägen och ett boende i Barkarö.

Hamnens utveckling och investeringar för externa hyresgäster omfattar 164 mnkr, exploateringsinvesteringar och markköp 145 mnkr, gator och parker 254 mnkr

INVESTERINGSPÅN, MNKR

	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Totalt 2021-2025
Skolverksamhet	502	1 126	1 336	950	347	4 261
Boenden	112	44	40	40	40	278
Idrottsverksamhet	36	9	33	100	23	201
Övriga fastighetsinvesteringar	81	54	46	34	35	250
Välfärdsinvesteringar totalt	732	1 234	1 455	1 124	445	4 990
Exploatering och mark	145	236	225	152	145	903
Hamnen	164	53	11	8	8	244
Gator och parker	274	237	277	289	266	1 342
varav gata och park ordinarie	42	42	49	42	49	224
varav beläggnings och brounderhåll	80	81	82	83	84	410
varav strategiska projekt	152	114	146	164	133	708
Infrastruktur totalt	583	526	513	448	419	2 489
Mälarporten	67	228	191	582	545	1 613
Övriga nämnder	195	135	159	180	131	799
Summa	1 577	2 123	2 318	2 334	1 540	9 891

och övriga nämnder 195 mnkr. Projekt Mälarporten bedöms omfatta 67 mnkr 2021. En förprojektering av resecentrums första etapp, som omfattar den första bron (Sigurdspassagen) och ny bussterminal, startade under 2020 och ska vara klar 2021. Utöver det handlar investeringen nästa år om att möjliggöra byggstart av nytt resecentrum under 2022.

De större projekten som genomförs 2021 är moderniseringen av Irstaskolan årskurs 7–9, där en helt ny byggnad byggs och den gamla byggnaden rivs när den nya är klar. Mälarparksskolan samt ombyggnationen av Rudbeckianska gymnasiet, Önstaskolan och Blåsboskolan färdigställs. Utbyggnaden av Emausskolan och Ekbergaskolan är planerade att påbörjas nästa år. Modernisering av Persboskolan och utbyggnad av Tillbergaskolan kommer att påbörjas året därpå. Projektering kommer att påbörjas för en ny F–9-skola i Gäddeholm och ny skola på Vallby. Total investering för grundskolan 2021 är 320 mnkr.

Inom förskolan utökas antalet platser i östra Västerås med paviljonglösningar för cirka 72 barn. Södra Källtorps förskola och en ny förskola i östra Västerås kommer vara klar 2022. Byggnation av två nya förskolor, Barkarö Gotö och Skallberget, startar 2021.

Västerås vägnät fortsätter att utvecklas. Den nya Björnöbron ska bli klar under 2021 och en ny planskild gång- och cykelvägskorsning vid Björnövägen/Mälarparksvägen färdigställs. Stora torget och Bondtorget rustas upp och en ny faunapassage vid Falkenbergskva kvarnen planeras att byggas 2021/2022. Koppbergsvägen mellan E18 och Norra Ringvägen byggs om för att få ett bättre trafikflöde. En större satsning för att utveckla vägnätet för kollektivtrafiken för knappt 100 mnkr påbörjas. Gatuunderhållet utökas till 80 mnkr från 2021.

Utvecklingen av hamnen börjar bli klar. Under 2021 är det framför allt muddring som ska genomföras, för att fördjupa och räta ut farled och hamnbassäng så att större fartyg ska kunna angöra. Utvecklingen av Västra plan påbörjades under 2020 och ska vara klar 2021. Utvecklingen gäller Västra plans tvärkaj som får ökad bärighet

och körvägar. Ytterligare magasin byggs för att möta efterfrågan från Mälärhamnar.

Inom idrotts- och fritidsverksamhet är den största investeringen Fredriksbergsbadet som ska byggas 2021–2022. Under nästa år sker även investering i Tillberga sporthall, omklädningsrum vid Bäckbys aktivitetsytor och utveckling av anläggningar.

ÄLDREBOENDEN

Investeringarna i äldreboenden och boenden omfattar 105 mnkr 2021 och 243,5 mnkr under perioden. Under 2021 kommer två nya äldreboende att öppna. Det är Södra Källtorp med cirka 120 lägenheter och Öster Mälärstrand med cirka 90 lägenheter. Äldreboendet på Öster Mälärstrand byggs i egen regi och Södra Källtorp är en inhyrning. Ytterligare tre nya äldreboenden finns planerade under planeringsperioden. De är alla tänkta att hyras in och återfinns därför inte i investeringsplanen, men återfinns i boendepå sidan 56. I den ekonomiska planeringen för 2021–2025 finns det medtaget en ökad kostnad för dessa boenden.

Under perioden tillkommer 455 platser och 186 platser avvecklas, vilket ger ett nettotillskott med 269 platser. Prognosen utifrån demografin är att det behövs 210 platser under perioden, men utöver det demografiska behovet finns ett antal äldreboenden och servicehus som behöver avvecklas, både på grund av bristande funktionalitet och att vissa myndighetskrav inte kan tillgodoses. Investeringsplanen kan behöva ses över med anledning av coronapandemin.

KOMMUNAL SKOLVERKSAMHET

Investeringar i skolfastigheter omfattar totalt 4,3 miljarder kronor under perioden. Ett omfattande renoveringsprogram av större grundskolor, som är i stort behov av upprustning, pågår just nu. Behovet av investeringar i grundskolan beror dels på undermåliga lokaler som behöver ersättas, nya skolor/utbyggnader för att rymma fler elever och utbyggnader för att ersätta paviljonglösningar. Det finns 13 grundskolor som har paviljonglösningar,

där totalt cirka 1 000 elever går. Inom grundskolan planeras alla nya skolor att byggas i egen regi, förutom den nya skolan på Fridnäs som kommer att hyras in.

Behovet av nya förskolor beror både på att befolkningen ökar, men också på att delar av verksamheten bedrivs i lokaler som inte är ändamålsenliga. På vissa områden är verksamheten lokaliserad tillsammans med grundskolan. För att skapa mer utrymme för de trångbodda grundskolorna är planen att bygga nya förskolor dit förskoleverksamheten kan flytta. Två förskolor har luktproblem och kommer att ersättas, eftersom det bedöms vara ett arbetsmiljöproblem.

Det kan vara aktuellt att minska de externa ytor som gymnasieenheterna hyr och flytta verksamheten till kommunalt ägda lokaler. Under perioden planeras för en investering i en ny byggnad på Carlforska gymnasiets område. Fastigheten bör vara klar till 2024.

Skolinvesteringar tillsammans med planer på att hyra in tio nya förskolor och en ny grundskola omfattar 3 200 nya förskoleplatser och 5 400 nya grundskoleplatser fram till 2025. Framför allt är det från 2023 och framåt som det färdigställs fler nya skolor/förskolor. Flera förskolor kommer att avvecklas på grund av undermåliga lokaler eller att förskolan ska flytta ut från grundskolan. Förskolor och skolor bedöms på vissa områden i Västerås ha för få platser eller vara trångbodda.

I kommunala förskolan gick 2019 cirka 5 500 barn och fram till 2025 bedöms kommunala förskolan öka med cirka 500 barn. Det betyder att Västerås planerade nybyggnation av förskolor motsvarar 58 procent av de platser som finns idag. Vissa förskolor avvecklas, men planeringen med 3 200 nya förskoleplatser och en avveckling av drygt 1 200 platser medför att kapaciteten ökar med cirka 1 500 fler platser än elevprognosen om hela investeringsplanen genomförs. En viss ökning av kapaciteten utöver det demografiska behovet behövs på grund av att det är full beläggning i de kommunala förskolorna under halva året. Bedömningen är att planeringen för 2023 och framåt bör ses över, främst för förskolor.

NY FRIIDROTTSARENA

Under perioden planeras en ny friidrottsarena att byggas i Västerås. Arenan ska ersätta befintlig friidrottsarena, Arosvallen, som bedöms vara uttjänt och dessutom finns i ett område som planeras att exploateras. Den nya anläggningen planeras att hyras in. I slutet av perioden planeras en ny ridanläggning, som ersätter nuvarande ridanläggning på Hamre.

DRIFTSKOSTNADSKONSEKVENSNÄR FÖR PLANERADE INVESTERINGAR

Kommunens driftskostnader i form av hyror och kapitalkostnader ökar betydligt som en följd av väsentligt högre investeringsnivåer än tidigare.

De planerade investeringarna bedöms medföra ökade hyres- och kapitalkostnader på drygt 480 mnkr de närmaste fem åren om allt genomförs. Hyreskostnader för drygt 36 mnkr som bedöms komma att avvecklas och hyresintäkter från hyresgäster på äldreboenden är frånräknade. Om 70 procent genomförs motsvarar det drygt 335 mnkr. Utöver detta tillkommer ökade kostnader till fristående utförare av skolverksamhet när Västerås stads kostnadsnivå ökar.

Driftskostnadskonsekvenserna kommer året efter att investeringen är färdigställd och tagen i bruk. Bedömda hyreskostnadsökningar för 2021 och 2022 kommer inte förändras väsentligt i omfattning, eftersom flertalet projekt redan påbörjats. Det är viktigt att Västerås stads investeringsnivå anpassas till kommunens finansiella situ-

ation, ekonomi och ekonomiska resultat. Detta för att ekonomin ska vara långsiktigt hållbar. Det är främst planeringen för projekt som ska färdigställas 2023 och framåt som behöver ses över för att inte skapa för stora kostnadsökningar inom kommunen.

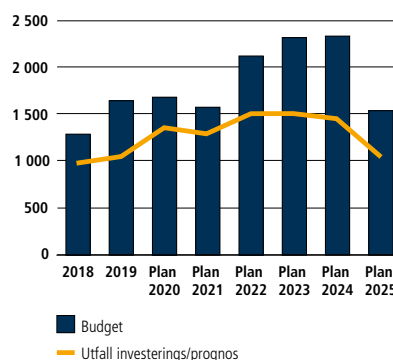
Hyreskostnaden för förskoleverksamhet dubblas inom fem år (budget 2020: 79 mnkr) och inom grundskolan bedöms kostnaden öka med cirka 95 procent (budget 2020: 188 mnkr) om hela investeringsplanen genomförs.

LÅNEBEHOV PÅ GRUND AV ÖKAD INVESTERINGSNIVÅ

Självfinansieringsgraden av investeringarna, det vill säga det som kan finansieras genom resultat, försäljning av anläggningar, exploateringsresultat och befintliga avskrivningar, är enligt planering för 2021–2025 cirka 50 procent. Med en genomförandegrad som är knappt 70 procent bedöms nettoinvestering inklusive försäljning av anläggningstillgångar omfatta 6,3 miljarder kronor 2021–2025.

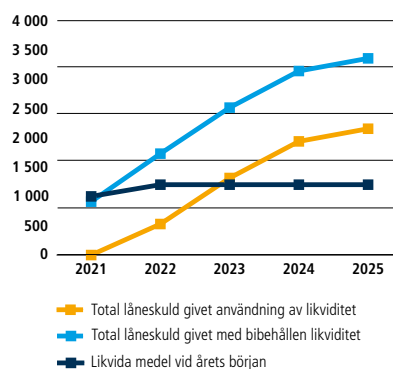
Det innebär att 3,4 miljarder kronor av bedömd investering måste finansieras via likviditet eller externa lån. De likvida medlen, som uppgick till cirka 1,3 miljarder kronor vid ingången av 2020, bedöms fortsatt behövas i Västerås stads betalningskapacitet som är en viktig del i Västerås stads kreditbetyg. Om de likvida medlen ska omfatta cirka 1,2 miljarder kronor kommer Västerås stad behöva låna redan under 2021.

INVESTERINGAR 2018–2025, MNKR

Diagrammet visar hur investeringarna har utvecklats i Västerås stad från 2018 och framåt, både budgeterade investeringar och verkligt utfall.

UTVECKLING AV LÅNESKULD MED INVESTERINGSPLANEN

HYRESKOSTNAD OCH KAPITALKOSTNAD

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Totalt
Välfärdsinvesteringar	61	26	63	111	101	361
Idrott och kultur	5	4	11	0	6	27
Infrastruktur	14	12	14	15	13	68
Mälarporten (räntekostnad)	1	3	3	9	8	24
TOTALT	81	46	91	135	128	481

Nämndernas ansvarsområde och ekonomiska ramar

ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

De viktigaste förutsättningarna för årsplan 2021 med utblick mot 2024 redovisas nedan. Vid bedömning av nämnders budgetramar är utgångspunkten föregående års ram. Ettårssatsningar som beslutades i budget 2020 ingår ej i budgetram 2021.

INTERNRÄNTA 2021

Internränta är den ränta som nämnderna betalar för investeringar i aktiverade anläggningar i anläggningsredovisningen. Internräntan fastställs till 1,5 procent, vilket innebär en sänkning med 0,25 procentenheter.

PRISKOMPENSATION

Prognos för prisindex är enligt SKR 1,7 procent under 2021. Nämnderna ges 50 procent av detta i kompensation 2021.

EFFEKTIVISERING/ VERKSAMHETSUTVECKLING

För att klara eventuella högre priser behöver respektive nämnd möta det genom verksamhetsutveckling och tillvarata marginaleffekter i verksamheter med ökade volymer. Målet är att en stor del av de besparingar som ska göras sker genom åtgärder direkt kopplade till stadsledningskontoret. Bättre avtalstrohet, inköp och upphandling är också viktiga delar.

PERSONALOMKOSTNADSPÅLÄGG

Personalomkostnadspålägg för löner baseras på ålder och löneintervall för de som är 20–64 år gamla. Ekonomidirektören har rätt att justera personalomkostnadspålägget om de ingående delarna förändras.

PENSIONS-KOSTNAD

Pensionskostnadens utveckling baseras sig på prognos från KPA i augusti 2020.

INTERNA TJÄNSTER

Obligatoriska tjänster som köps av kommunstyrelsen/stadsledningskontoret har oförändrade priser (2020 års nivå). Om behov finns av prisreglering kräver det en dialog mellan beställare och utförare. Prisuppräknigen för internhyror följer riktlinjen för internhyra och bedöms öka cirka 1 procent per år under perioden.

DRIFTSKONSEKVENSN SOM FÖLJD AV INVESTERINGAR

I budgeten för stadsgemensamma kostnader finns en ram för de nämnder som ska kompenseras för ökade kapitalkostnader. Nämnderna tilldelas dessa ramar när investeringen är färdigställd och aktiveras. Det gäller strategiska investeringar och gatuunderhållsinvesteringar. Teknisk ramjustering kommer göras mellan stadsgemensamma kostnader och nämnder i början av 2021 för fjolårets aktiverade investeringar. För de investeringar som aktiveras under innevarande år erhåller nämnden en intäkt från stadsgemensamma kostnader.

KOMPENSATION FÖR DEMOGRAFI OCH VOLYMER

Nämnder kompenseras för ökat antal barn i förskolan, elever i skola och fritidshem, äldre eller befolkningsökning samt för boenden/ökade lokalkostnader. De närmaste fem åren bedöms elevökningen vara enligt tabellen på sidan 37.

Antal barn i förskoleålder bedöms öka med 636 barn eller cirka 7,5 procent. Elever i grundskolan bedöms öka med cirka 1 425 elever eller 7,7 procent, medan antalet elever i gymnasiet bedöms öka med cirka 720 elever eller 12,6 procent. År 2021 bedöms elevökningen jämfört med budget vara cirka 350 barn/elever på grund av att prognos för relevantatlet 2020 är lägre än budget 2020. Det elevunderlag som ligger till grund för kompensationen i budget 2021 redovisas i tabellen. Tekniska nämnden kompenseras för ökat vägnät och parktytor och från 2022 även för ökat färdtjänstresande. Alla nämnder utom

kommunrevisionen har tilldelats någon volym- eller demografiökning.

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen är Västerås stads ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för koncernens utveckling och ekonomiska ställning samt medelförvaltning. Styrelsens övergripande uppgifter är att leda och samordna förvaltningen av kommunens ansvarsområden och ha uppsikt över nämnders och bolags verksamheter. Kommunstyrelsen förbereder och yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige ska behandla och ansvarar för att verkställa fullmäktiges beslut. Styrelsen fullgör även andra uppdrag som fullmäktige lämnat över till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen har 215 mnkr som budgetram 2021.

Planerade investeringar i Västerås hamn kommer delvis att finansieras av högre hyresintäkter från Mälarhamnar AB. Kommunstyrelsen är beställare av hamnens utveckling mot fastighetsnämnden och ramen höjs med 2,3 mnkr för den del som behöver skattefinansieras, totalt 3,5 mnkr i ram för hamnens utveckling.

För införande av ny IT-leverantör erhåller nämnden 2,5 mnkr som en ettårssatsning.

Inför Rudbeckius 400-årsjubileum görs en satsning under två år inom kommunstyrelsen. Satsningen omfattar 1,1 mnkr 2021 och 0,2 mnkr 2022 och därefter är det genomfört.

I årsplan 2020 beslutade kommunfullmäktige om en trygghetsatsning i city för 1,8 mnkr. Satsningen utökas med 0,2 mnkr 2021 för att helt kompensera för de kostnader för väktare som satsningen medförde.

Under 2020 erhöll kommunstyrelsen 3,5 mnkr för miljö- och klimatsatsning för att stärka Västerås hållbarhetsarbete. 1,6 mnkr som avser klimatsamordning överförs till tekniska nämnden, som ska ansvara för det från 2021. Samtidigt överförs en tjänst för arbetet med våld i nära relationer från individ- och familjenämnden till kommunstyrelsen, med 0,9 mnkr i ramjustering för det.

BARN- OCH ELEVANTAL, TOTALT

	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Förändring 2020–2025
Förskola	8 380	8 521	8 572	8 667	8 813	8 977	9 157	636
varav Skultuna	253	263	270	263	261	250	250	-13
Förskoleklass	1 806	1 859	1 859	1 875	1 913	1 935	1 952	93
Årskurs 1–6	10 812	11 057	11 119	11 324	11 520	11 729	11 902	845
Årskurs 7–9	5 271	5 446	5 526	5 583	5 667	5 781	5 903	457
Särskola	238	241	254	257	261	266	271	30
Grundskola totalt	18 127	18 603	18 758	19 039	19 361	19 711	20 028	1 425
varav Skultuna	559	578	595	607	631	656	656	78
Fritidshem	6 891	7 026	6 887	6 967	7 079	7 190	7 284	258
varav Skultuna	559	578	595	607	631	656	656	78
Gymnasieskola	5 355	5 590	5 730	5 878	6 061	6 213	6 292	702
Särskolegymnasium	115	124	130	133	137	140	142	18
Gymnasieskola totalt	5 470	5 714	5 860	6 011	6 198	6 353	6 434	720
ELEVER TOTALT (exkl fritidshem)	31 977	32 838	33 190	33 717	34 372	35 041	35 619	2 781
ÖKNING ELEVANTAL (exkl fritidshem)	765	861	352	527	655	669	578	2 781

KOMMUNSTYRELSEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	211,1	215,0	211,6	210,8	
Ettårssatsning minskad plastanvändning, minskad nedskräpning	-1,5				-1,5
Införande ny IT-leverantör, uppstartskostnad	2,5	-2,5			0,0
Hamnen, skattefinansiering av investeringar	2,3				2,3
Trygghet i city	0,2				0,2
Ansökan Årets stadskärna			-0,6		-0,6
Rudbeckius 400-årsjubileum, 2-årsatsning	1,1	-0,9	-0,2	-0,4	-0,4
Ramjustering, klimatsamordnare	-1,6				-1,6
Ramjustering, våld i nära relation	0,9				0,9
Priskompensation	2,4				2,4
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsledningskontorets del 0,75 mnkr	-2,4				-2,4
					0,0
ÅRETS BUDGET	215,0	211,6	210,8	210,4	-0,7
Ökning budgettram	3,9	-3,4	-0,8	-0,4	-0,7

FÖRSKOLENÄMNDEN

Förskolenämnden har ansvar för att uppfylla kommunens samtliga skyldigheter enligt skollagen avseende förskola och pedagogisk omsorg, med undantag för öppen förskola. Det innebär att vara skolhuvudman för den kommunalt drivna verksamheten och att tilldela alla förskolor och all pedagogisk omsorg bidrag på lika villkor samt att vara tillsynsmyndighet för den fristående verksamheten.

Förskolenämnden föreslås 1 025,7 mnkr som ny budgetram 2021. Antalet barn i förskolan bedöms öka med 44 barn, jämfört med årsplan 2020. Förskolenämnden erhåller demografiersättning i form av ersättning för ökat barnantal med 5,0 mnkr och lokalersättning med 3,7 mnkr. För att förstärka kvaliteten i förskolan tilldelas förskolenämnden 4,2 mnkr.

Idag har barn till arbetslösa rätt till 20 timmars förskola i veckan och barn till föräldralediga rätt till 15 timmar. För att öka barns jämlika uppväxtvillkor och underlätta livet för barnfamiljer utökas vistelsetiden för barn till arbetslösa och föräldralediga som är över tre år med fem timmars förskola per vecka, från och med halvårsskiftet. För detta arbete tilldelas förskolenämnden 5 mnkr från 2021.

GRUNDSKOLENÄMNDEN

Grundskolenämnden ansvarar för förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem, men inte öppen fritidsverksamhet. Det innebär dels att vara skolhuvudman för den kommunalt drivna utbildningsverksamheten, dels att tilldela grundskolor och fritidshem bidrag på lika villkor och att utöva kommunens insyns rätt i fristående grundskolor.

Grundskolenämnden föreslås 2 132,8 mnkr som ny budgetram 2021. Antalet elever bedöms öka med 138 jämfört med årsplan 2021 och antalet fritidshemsplatser bedöms minska med 118 barn. Grundskolenämnden erhåller demografiersättning i form av ersättning för förändrat elevantal, förändrat antal fritidshemsplatser och lokalersättning, totalt 42,3 mnkr. Lokalersättningen står för merparten av detta, 27,3 mnkr.

Grundskolenämnden erhåller 72,8 mnkr i höjd skolpeng som en satsning. Ytterligare riktade statsbidrag kommer ge en förstärkning till grundskolan, men det är i dagsläget oklart hur stor del som kommer att fördelas till Västerås.

Lokalersättningens ökning 2022–2023 är relativt måttlig eftersom det är färre skolfastigheter som färdigställs. Däremot ökar lokalersättningen med drygt 100 mnkr 2024 och cirka 85 mnkr 2025 på grund av att flera nya skolor och skolutbyggnader planeras att vara klara från 2024 och framåt. Ökade lokalkostnader medför också höjda ersättningsnivåer till fristående utförare.

UTBILDNINGS- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare. Det innebär dels att vara skolhuvudman för den kommunalt drivna utbildningsverksamheten. Genom samverkansavtal med andra kommuner har Västerås stad ansvar för att erbjuda

utbildning i Västerås inom gymnasie- och gymnasiesärskola. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar även för arbetsmarknadsprogram.

Den pågående gymnasieutredningen syftar till att se över strukturen för den kommunala gymnasieskolan, för att skapa större enheter och även minska lokalytorna. De föreslagna åtgärderna genomförs successivt. En åtgärd är att flytta teknikprogrammet från Wijkmanska till Rudbeckianska gymnasiet, vilket kommer att ske till höstterminen 2021.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås få 902,4 mnkr som budgetram 2021. Nämnden erhåller demografiersättning i form av ersättning för ökat elevantal, ökat antal elever inom vuxenutbildning och lokalersättning för nya elever, totalt 29,4 mnkr för 2021. För perioden 2022–2024 bedöms ersättningen omfatta cirka 20 mnkr per år.

SKULTUNA KOMMUNDELSNÄMND

Skultuna kommunalnämnd ansvarar för kommunal verksamhet för boende i Skultuna vad det gäller förskola, grundskola, fritidsgård, förskola, familjecentrum,

öppen förskola, bibliotek, hemtjänst med boendestöd och ledsagarservice, servicehus samt demensboende. Kommundelsnämnden ansvarar även för verksamhet för personer med psykisk funktionsnedsättning, viss gymnaseverksamhet och verksamhet inom teknik och fritid.

Skultuna föreslås få 124,6 mnkr som ny budgetram 2021. Under 2020 hade Skultuna en ettårs satsning för projekt om skollokaler, totalt 0,7 mnkr, som upphör år 2021. Skultuna erhåller 2,2 mnkr i höjd skolpeng som en satsning.

Skultuna kommunalnämnd erhåller demografiersättning i form av ersättning för ökat elevantal, totalt 1 mnkr 2021. Ökad lokalhyra för modernisering av Persboskolan ingår under planperioden.

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

Individ- och familjenämnden svarar för de kommunala socialpolitiska frågorna och ansvarar för de delar i socialtjänstlagen som avser individ- och familjeomsorg. Det huvudsakliga uppdraget är att ge stöd och bistånd till människor som på grund av sociala eller ekonomiska problem behöver det. Nämnden ansvarar också för Västerås stads mottagande av flyktingar och att organisera och utföra Västerås stads krisstöd vid allvarliga händelser eller olyckor inom Västerås gränser.

Individ- och familjenämndens prognos för 2020 är ett underskott på knappt 80 mnkr. Det beror framför allt på ökade kostnader för barn och ungdomar, men även högre kostnader för ekonomiskt bistånd och vuxenvård än budget. Inflödet har minskat och antalet institutionsplaceringar ser ut att gå ned för barn och ungdomar.

För att få ekonomi i balans arbetar individ- och familjenämnden med en handlingsplan som totalt omfattar 221 mnkr. Handlingsplanen har börjat ge synliga effekter. Oroande är en ökning av hushåll i behov av ekonomiskt bistånd till följd av coronapandemin.

Individ- och familjenämnden föreslås få 893,7 mnkr i budgetram 2021. En tjänst som ansvarar för våld i nära relationer överförs till kommunstyrelsen, vilket med-

FÖRSKOLENÄMND, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	1 007,8	1 025,7	1 045,3	1 079,3	
Ökat barnantal i förskolan	5,0	11,6	16,8	19,9	53,3
Lokalersättning	3,7	3,0	17,2	21,2	45,1
Ökad vistelsetid i förskolan	5,0	5,0			10,0
Ökad kvalitet i förskolan	4,2				4,2
Priskompensation	9,0				9,0
Effektivisering/verksamhetsutveckling	-9,0				-9,0
varav stadsl.kontorets del 2,81 mnkr					
ÅRETS BUDGET	1 025,7	1 045,3	1 079,3	1 120,4	112,6
Ökning budgetram	17,9	19,6	34,0	41,1	171,9

GRUNDSKOLENÄMND, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	2 017,7	2 132,8	2 174,5	2 228,8	
Ökat elevantal	17,9	23,4	26,4	29,8	97,5
Lokalersättning	27,3	16,1	25,1	103,1	171,6
Fritidshem, ökat barnantal	-2,9	2,2	2,8	2,6	4,7
Höjd skolpeng	72,8				72,8
Priskompensation	19,7				19,7
Effektivisering/verksamhetsutveckling	-19,7				-19,7
varav stadsl.kontorets del 6,16 mnkr					
ÅRETS BUDGET	2 132,8	2 174,5	2 228,8	2 364,3	346,6
Ökning budgetram	115,1	41,7	54,3	135,5	346,6

UTBILDNINGS- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	873,0	902,4	921,0	940,5	
Gymnasieskolan, ökat elevantal	18,1	13,8	17,1	14,2	63,2
Gymnasiesärskolan, ökat elevantal	2,1	1,1	1,4	1,1	5,7
Lokalersättning	4,2	4,3	2,3	7,7	18,5
Vuxenutbildn, förändrat elevantal	5,0	-0,6	-1,3	-2,4	0,7
Priskompensation	7,8				7,8
Effektivisering/verksamhetsutveckling	-7,8				-7,8
varav stadsl.kontorets del 2,44 mnkr					
ÅRETS BUDGET	902,4	921,0	940,5	961,1	88,1
Ökning budgetram	902,4	921,0	940,5	961,1	88,1

för en minskning av ramen med 0,9 mnkr. Ansvar och budget för serveringstillstånd överförs till miljö- och konsumentnämnden. Budgeten är 0 kr, eftersom verksamheten är helt och hållet avgiftsfinansierad. Kostnaden för ekonomiskt bistånd bedöms öka under 2021 och nämnden erhåller 15 mnkr i ramkompensation.

Individ- och familjenämnden tilldelas 4,5 mnkr i två satsningar kopplade till trygghet. Av dessa riktas 1,5 mnkr för att anställa två nya fältarbetande socialsekreterare och 3 mnkr till en ettårssatsning för uppstart av välfärdsjobb.

NÄMNDEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Nämnden för personer med funktionsnedsättning ansvarar för omsorgen om människor med funktionsnedsättning, oavsett ålder. Verksamheten bedrivs enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL) för personer under 65 år med funktionsnedsättning. Nämnden har också ansvar för kommunal hälso- och sjukvård i bostad med särskild service, för daglig verksamhet och sysselsättning samt för handläggning av bostadsanpassningsbidrag till personer som inte fyllt 65 år.

Nämnden föreslås 883,3 mnkr i budgetram 2021. De senaste åren har personkretsen utökats med cirka 4 procent per år. Det har medfört att antal boenden och antal deltagare i daglig verksamhet i snitt ökat med 4 procent per år. Antalet insatser med LSS har snabbt ökat i omfattning, och bedöms fortsätta öka med cirka 3 procent per år de närmaste åren. För att kunna erbjuda ett boende till personer som får en biståndsbedömning kommer antalet lägenheter att utökas med cirka 12–15 lägenheter per år under perioden. Det medför en betydande kostnadsökning.

För ökade volymer och fler boenden erhåller nämnden en kompensation som är 20,7 mnkr 2021.

SKULTUNA KOMMUNDELSNÄMND, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	122,1	124,6	124,4	132,9	
Grundskolan, ökat elevantal	1,0	-0,2	1,6	1,3	3,7
Ettårssatsning utredning skollokaler	-0,7				-0,7
Höjd skolpeng	2,2				2,2
Persboskolan, lokalersättning			6,2	5,8	12,0
Skultuna ny förskola			0,7	0,8	1,5
Priskompensation	1,1				1,1
Effektivisering/verksamhetsutveckling	-1,1				-1,1
varav stadsl.kontorets del 0,34 mnkr					
ÅRETS BUDGET	124,6	124,4	132,9	140,8	18,7
Ökning budgetram	2,5	-0,2	8,5	7,9	18,7

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	875,1	893,7	890,7	890,7	
Volymökning, se stads- gemensamma kostnader					0,0
Ekonomiskt bistånd	15,0				15,0
Fältande socialsekreterare	1,5				1,5
Välfärdsjobb	3,0	-3,0			0,0
Ramjustering, våld i nära relation överförs till kommunstyrelsen	-0,9				-0,9
Ramjustering,serveringstillstånd	0,0				0,0
Priskompensation	7,5				7,5
Effektivisering/verksamhetsutveckling	-7,5				-7,5
varav stadsl.kontorets del 2,34 mnkr					
ÅRETS BUDGET	893,7	890,7	890,7	890,7	15,6
Ökning budgetram	18,6	-3,0	0,0	0,0	15,6

ÄLDRENÄMNDEN

Äldrenämnden ansvarar för insatser till personer som har fyllt 65 år. Arbetet styrs främst av socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om bostadsanpassningsbidrag (BAB). Nämnden ska underlätta för den enskilde individen att bo kvar i sitt ordinära boende. Om den enskilde har omfattande omvårdningsbehov eller är otrygg, trots stödinsatser i sitt ordinära boende, kan särskilt boende erbjudas. Nämnden har från 2019 även ansvar för egenregin i utförandet av omsorgen inom äldrenämndens ansvarsområde. Uppdraget ska vara konkurrensneutralt och lika villkor ska gälla för egenregin och andra privata leverantörer.

Äldrenämndens prognos för 2020 visar på ett underskott. Största avvikelsen beror på underskott i hemvården. Äldrenämndens interna utförare av hemvård har under flera år visat underskott. Samtidigt har coronapandemin medfört lägre kostnader eftersom planerade aktiviteter och satsningar har skjutits upp eller utgått när fokus är att säkra skydd för de äldre.

Ökningstakten för hemtjänsttimmar stannade av i april när coronapandemin startade. För helåret är bedömningen att det blir en svag ökning av antalet hemtjänsttimmar. Antalet lediga platser i servicehus har fortsatt att öka under 2020. Det har även uppstått lediga platser inom äldreboenden, där det under en lång tid inte har funnits lediga lägenheter. Ekonomin följs löpande men under rådande pandemi har inga nya effektiviseringskrav ställts.

Nämnden föreslås få 1 737,8 mnkr i budgetram 2021. Nämnden får totalt en ramökning med 134,2 mnkr för 2021, inklusive regeringens äldreomsorgssatsning, ett permanent bidrag som för Västerås bedöms uppgå till 59 mnkr. Äldreomsorgssatsningen är en långsiktig kvalitetshöjning inom äldreomsorgen. Utöver den nationella satsningen riktas 15 mnkr i ramhöjning till äldreomsorgen för att göra kvalitetsförstärkningar inom äldreomsorgen. Medlen ska användas till att avskaffa delade turer, införa rätten till heltid, höja kompetensen hos medarbetarna samt tillgodose ökande behov inom äldreomsorgen.

NÄMNDEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	862,6	883,3	915,3	940,3	
Personlig assistans LSS, volymökning	5,0	5,0	5,0	5,0	20,0
Daglig verksamhet, volymökning	4,0	5,0	5,0	5,0	19,0
Köpta boendeplaceringar	2,0	2,0	2,0	2,0	8,0
Nya boenden, ökad kostnad	9,7	20,0	13,0	13,0	55,7
Priskompensation	8,0				8,0
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 2,5 mnkr	-8,0				-8,0
ÅRETS BUDGET	883,3	915,3	940,3	965,3	102,7
Ökning budgetram	20,7	32,0	25,0	25,0	102,7

ÄLDRENÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	1 603,6	1 737,8	1 763,2	1 813,7	
Hemtjänst, volymökning 3,5 %	17,1	15,1	13,2	11,6	57,0
Hemtjänst, minskning pga nya boenden	-8,5	-7,5	-6,6	-2,0	-24,6
Hemsjukvård, volymökning	3,2	2,8	2,5	2,2	10,7
Södra Källtorp, nytt boende 1 april	21,0	53,2			74,2
Öster Mälarstrand, nytt boende 1 sep	39,9	18,5			58,4
Kvalitetssatsning	15,0				15,0
Ängsgärdet, nytt boende 2023			45,3	5,7	51,0
Stenkumla, nytt boende 2024				14,7	14,7
Rösegården, avvecklas 1 apr 2021	-7,5	-17,7			-25,2
Södergården, avvecklas 1 sep 2023 (18 lgh)	-5,0	-5,6			-10,6
Ett boende avvecklas från 2022		-33,4	-3,9		-37,3
Ett boende avvecklas från 2024				-3,5	-3,5
Äldresatsning	59,0				59,0
Priskompensation	15,6				15,6
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 4,88 mnkr	-15,6				-15,6
ÅRETS BUDGET	1 737,8	1 763,2	1 813,7	1 842,4	238,8
Ökning budgetram	134,2	25,4	50,5	28,7	238,8

Under 2021 öppnas två nya äldreboenden med totalt cirka 210 platser. Öster Mälmarstrand öppnar successivt från juni och Södra Källtorp öppnar successivt från september. Samtidigt avvecklas Rösegården med 48 platser under året. Kostnadsökningen för äldreomsorgen är högre de år som nya boenden öppnas.

Den volymökning som nämnden beskriver att de har för hemtjänst motsvarar ökningen av äldre från 80 år och uppåt. I budgetförslaget har nämndens förslag till höjda ramar för hemtjänst bedömts omfatta cirka 50 procent av nämndens förslag, på grund av att fler äldreboendeplatser kan erbjudas när två nya boenden öppnas under 2021.

Under 2021 kommer det finnas ett statligt bidrag, äldreomsorgslyftet, på totalt 3,4 miljarder kronor, som kommuner kan rekvidrera för att genomföra utbildning av omsorgspersonal. Totalt har Västerås möjlighet att få ta del av cirka 49 mnkr, där delar kan användas av fristående utförare.

BYGGNADSNÄMNDEN

Byggnadsnämnden genomför på uppdrag av kommunstyrelsen den övergripande fysiska planeringen i kommunen och tar fram förslag till översiktsplan och fördjupningar av översiktsplaneringen. Byggnadsnämnden ansvarar för detaljplanering och bygglovshantering, vilket innebär stadsbyggande och myndighetsutövning kopplat till plan- och bygglagen. Byggnadsnämnden ansvarar även för kommunens samlade lantmäteriverksamhet som omfattar fastighetsbildning, geografisk information och lantmäteriuppdrag. Byggnadsnämndens uppdrag finansieras till cirka två tredjedelar av externa intäkter.

Nämnden föreslås 28,4 mnkr i budgetram 2021. Byggnadsnämnden får 1 mnkr i utökad ram för att kompensera för ökad volym för planeringsfunktionen. I den komungemensamma reserven finns 10 mnkr för att kunna finansiera en ökad produktion av detaljplaner under 2021–2023.

FASTIGHETSNÄMNDEN

Fastighetsnämnden ansvarar för de fastigheter som Västerås stad äger, inklusive köp och försäljning av all fast egendom. I uppdraget ingår även exploateringsverksamhet och beställning av alla detaljplaner som berör Västerås stads mark. Fastighetsnämnden ska styra Västerås stads samlade lokalutnyttjande och besluta hur lokalbehovet ska tillgodoses. Fastighetsnämnden förvaltar Västerås stads bebyggda fastigheter, markreserven och Västerås stads tomträtter. Nämnden ansvarar också för bostadsförsörjningsplaneringen och tar årligen fram en handlingsplan till bostadsstrategiska programmet.

I budget 2021 är resultatkravet för fastighetsnämnden 30 mnkr, vilket innebär en ökning med 18,8 mnkr.

Utöver resultatkravet finns ett avkastningskrav på 62,3 mnkr. Det motsvarar det resultat fastighetsnämnden har för tomt-rättsverksamhet, externt uthyrda skol- och verksamhetslokaler, markförvaltning samt uthyrning av särskilda boenden. Resultatkravet ses över årligen och kan behöva minskas i takt med att tomträtterna säljs.

MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN

Miljö- och konsumentnämnden är Västerås stads myndighet inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Genom miljö- och hälsoskyddsförvaltningen bedrivs ett omfattande tillsyns- och informationsarbete inom områdena hälsoskydd, miljöskydd, förorenade områden, enskilda avlopp, kemikalier, renhållning/avfall, livsmedel, dricksvatten, smittskydd, strålskydd, receptfria läkemedel samt tobak och e-cigaretter. Nämnden ansvarar för kommunens konsumentjuridiska rådgivning. Från januari 2021 överförs även handläggning av alkoholtillstånd till nämnden från individ- och familjenämnden. Budgeten för det är 0 kr, eftersom verksamheten till 100 procent är avgiftsfinansierad.

Nämnden föreslås 22,3 mnkr i budgetram 2021. För 2020 erhöll nämnden 0,5 mnkr i en ettårs satsning, för medverkan i byggplaner. Den försvinner i budget 2021. Istället får nämnden en volymökning med 0,8 mnkr. För 2022–2024 får näm-

den en volymökning på 1,5 procent, vilket motsvarar Västerås stads befolkningsökning.

TEKNISKA NÄMNDEN

Tekniska nämnden ansvarar för gator och parker inklusive natur (förutom i Skultuna kommun), trafik- och parkeringsfrågor, gatu- och torghandel, kollektivtrafik inklusive båttrafik till öarna i Mälaren, färdtjänst och förvaltning av Mälarcampingen.

Nämnden föreslås 457,9 mnkr i budgetram 2021. Tekniska nämnden hade under 2020 en ettårs satsning för att stärka underhållet av gator och vägar med 3 mnkr. Satsningen blir permanent från 2021. För utökade ytor erhåller tekniska nämnden 1,5 mnkr i ökad ram.

Tekniska nämnden får 2 mnkr för trygghetsskapande åtgärder längs gång- och cykelvägar, i parker och på stadens torg.

Kostnaden för kollektivtrafikens planerade utbud bedöms öka med 3,5 mnkr. För att finansiera det föreslås att avgifterna justeras för att erhålla 3,5 mnkr i ökad intäkter. Tekniska nämnden har i ett separat ärende föreslagit nya avgifter för kollektivtrafiken från 1 januari 2021. För perioden 2022–2024 bedöms kostnadsökningen för oförändrat utbud inom kollektivtrafiken vara cirka 8,5 mnkr per år. Kostnadsökning för kollektivtrafiken på grund av coronapandemin har inte tagits med i budget 2021.

Satsningen på klimatsamordnare, som infördes 2020 på kommunstyrelsen inom ramen för utökad budget för klimatfrågor, överförs till tekniska nämnden som kommer att hantera frågorna. Totalt omfattar det 1,6 mnkr.

Tekniska nämnden har bedömt ökade kostnader för strategiska investeringar och gatuunderhållsinvesteringar till 15,4 mnkr. Den kostnadsökningen är budgeterad bland stadsgemensamma kostnader. För strategiska projekt som aktiveras under 2021 och som tekniska nämnden har rätt att få kompensation för, kommer nämnden erhålla en intäkt under 2021 som motsvarar kostnadsökningen. För strategiska investeringar som aktiveras 2020 och som medför ökade kostnader 2021 görs en

teknisk ramjustering för tekniska nämnden. Rivningskostnader för Björnöbron, 1 mnkr 2021 och 2 mnkr 2022, kommer att finansieras av kommunstyrelsens budget för det ändamålet.

För 2022 föreslår tekniska nämnden att kollektivtrafikutbudet utökas med en linje till Gäddeholm för 9,8 mnkr och ökad turtäthet för linje 1 med 7 mnkr och linje 5 med 4 mnkr, totalt 20,8 mnkr. Den utökade trafiken till Gäddeholm ska finansieras inom befintlig budgetram från hösten 2021.

NÄMNDEN FÖR IDROTT, FRITID OCH FÖREBYGGANDE

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande ansvarar för idrotts- och friluftsvksamhet, fritidsgårdar, frivillig främjande, stödjande och förebyggande verksamhet, föreningsstöd till idrottsföreningar med mera. Inom förebyggande verksamhet finns bland annat familjecentrum med öppen förskola och öppen fritidsverksamhet.

Nämnden föreslås 287,9 mnkr i budgetram 2021. Nämnden får kompensation för nya anläggningar, innebandyarena 2,4 mnkr (delårseffekt), Lögarängens utomhusbad 0,4 mnkr och ökad kapitalkostnad för investeringar 0,5 mnkr, totalt 3,3 mnkr 2021. Inför 2022 föreslås nämnden få 3,4 mnkr i utökad ram för att finansiera det nya badet som planeras att byggas på Fredriksberg.

Nämnden får också 2,5 mnkr i en trygghetskapande satsning, som ska omfatta flera bostadsområden och city.

Den planerade friidrottsarenan som ska ersätta Arosvallen behöver utredas vidare, men har tillsvidare medtagits i årsplanen till en kostnad om 8 mnkr i ökad kostnad från 2023. För 2024 finns en beslutad ettårssatsning för att arrangera SM-veckan, totalt 5 mnkr.

BYGGNADSNÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	27,4	28,4	29,4	30,4	
Kompensation ökad volym planering	1,0	1,0	1,0	1,0	4,0
Kompensation nämnder	0,4				0,4
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 0,13 mnkr	-0,4				-0,4
ÅRETS BUDGET	28,4	29,4	30,4	31,4	4,0
Ökning budgetram	1,0	1,0	1,0	1,0	8,0

FASTIGHETSNÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Resultatkrav fastighetsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultatkrav exploateringsverksamhet	30,0	30,0	30,0	20,0
ÅRETS RESULTAT	30,0	30,0	30,0	20,0
Tomträtter	50,3	50,3	50,3	50,3
Skollokaler	2,8	2,8	2,8	2,8
Verksamhetslokaler	0,7	0,7	0,7	0,7
Särskilt boende	6,5	6,5	6,5	6,5
Markförvaltning och övrigt	2,0	2,0	2,0	2,0
TOTALT AVKASTNINGSKRAV FÖR FASTIGHETSNÄMND	62,3	62,3	62,3	62,3

MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	22,0	22,3	22,7	23,1	
Ettårssatsning medverkan byggplaner	-0,5				-0,5
Volymökning	0,8	0,4	0,4	0,4	2,0
Ramjustering alkoholtillstånd					0,0
Priskompensation	0,2				0,2
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 0,06 mnkr	-0,2				-0,2
ÅRETS BUDGET	22,3	22,7	23,1	23,5	1,5
Ökning budgetram	0,3	0,4	0,4	0,4	1,5

Från föreställningen Hur man lever.
Foto: Therese Stephansdotter.

TEKNISKA NÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	455,3	457,9	479,8	501,0	
Ettårssatsn. gatuunderhåll o lekplatser	-3,0				-3,0
Gatuunderhåll o lekplatser, utökad ram	3,0	1,0	1,0	1,0	6,0
Utökade ytor, park/gata	1,5	1,4	0,7	1,2	4,8
Resandeökn. färdtjänst/omsorgsresor		1,0	1,0	1,0	3,0
Ramjustering, klimatsamordnare	1,6				1,6
Trygghetsskapande satsning	2,0				2,0
Justering sänkt internränta	-2,5				-2,5
Avgiftshöjning kollektivtrafik	-3,5				-3,5
Kollektivtrafikkostnad befintligt utbud	3,5	8,5	8,5	8,5	29,0
Ramjustering ökad kapitalkostnad		10,0	10,0	10,0	30,0
Priskompensation	3,7				3,7
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 1,16 mnkr	-3,7				-3,7
ÅRETS BUDGET	457,9	479,8	501,0	522,7	67,4
Ökning budgetram	2,6	21,9	21,2	21,7	67,4

NÄMNDEN FÖR IDROTT, FRITID OCH FÖREBYGGANDE, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	282,1	287,9	292,8	306,3	
Innebandyarena, helårseffekt	2,4				2,4
Trygghetsskapande satsning	2,5				2,5
Fredriksbergsbadet, utökad driftkostn.		3,4			3,4
Tillberga sporthall, ökad hyra		1,0			1,0
Friidrottsarena			8,0		8,0
Lögarängens utomhusbad, helårseffekt	0,4				0,4
SM-veckan (prel) ettårssatsning			5,0	-5,0	0,0
Ökad kapitalkostnad, investeringar	0,5	0,5	0,5	0,5	2,0
Priskompensation	2,4				2,4
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 0,75 mnkr	-2,4				-2,4
ÅRETS BUDGET	287,9	292,8	306,3	301,8	19,7
Ökning budgetram	5,8	4,9	13,5	-4,5	19,7

KULTURNÄMNDEN

Kulturnämnden ansvarar för verksamheter som stadsbibliotek, konstmuseet, Vallby friluftsmuseum, kulturskolan, kulturarv och allmänskultur. Kulturnämnden lämnar föreningsbidrag till fritids- och kulturföreningar. Stödet till studieförbund ligger inom nämndens ansvarsområde, liksom kommunalförbunden för musik och teater samt kulturhusen CULTUREN i Kopparlunden och Växhuset. Kulturnämnden är arkivmyndighet för Västerås stad.

Kulturnämnden föreslås få 203,2 mnkr i budgetram 2021. Ersättning för kulturinvesteringar avser ökade kapitalkostnader vid investering i bokbuss med mera, totalt 1,2 mnkr 2021, och därefter varierande belopp de olika åren. Volymökning för kulturområdet utöver ökade kapitalkostnader bedöms vara 0,5 procent, vilket betyder 1 mnkr per år. Kommunalförbunden Västmanlandsmusiken och Västmanlands teater tilldelas 0,5 mnkr för pris- och lönekom-pensation under 2021.

KOMMUNREVISIONEN

Kommunrevisionen består av elva förtroendevalda revisorer som väljs av kommunfullmäktige. Kommunrevisionen är kommunfullmäktiges organ för granskning och kontroll av den kommunala verksamheten som bedrivs i nämnder och styrelser. Revisionen granskar och prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Revisionen har också som uppdrag att på samma sätt granska verksamheten i Västerås stads aktiebolag, kommunalförbund och stiftelser genom lekmannarevisorerna. Kommunrevisionen ska ge kommunfullmäktige underlag för ansvarsprövning av kommunstyrelsen, nämnder och enskilda förtroendevalda. Varje revisor är självständig i förhållande till övriga revisorer och utgör en egen myndighet.

Nämnden föreslås 4,8 mnkr i budgetram 2021.

Budgeten för kommunrevisionen ska endast kommunfullmäktige ta ställning till.

KULTURNÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	200,5	203,2	204,7	206,7	
Volymökning 0,5 %	1,0	1,0	1,0	1,0	4,0
Kulturinvesteringar	1,2	0,5	1,0	0,5	3,2
Kommunalförbunden	0,5				0,5
Priskompensation	1,8				1,8
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 0,56 mnkr	-1,8				-1,8
ÅRETS BUDGET	203,2	204,7	206,7	208,2	7,7
Ökning budgetram	2,7	1,5	2,0	1,5	7,7

KOMMUNREVISION, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	4,8	4,8	4,8	4,8	
Priskompensation	0,1				0,1
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 0,03 mnkr	-0,1				-0,1
ÅRETS BUDGET	4,8	4,8	4,8	4,8	
Ökning budgetram	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

VALNÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	2,3	6,3	6,8	2,3	
Folkomröstning om Västerås flygplats	4,0	-4,0			0,0
Sveriges val 2022		4,5	-4,5		0,0
EU-val 2024				4,5	4,5
Priskompensation	0,1				0,1
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 0,03 mnkr	-0,1				-0,1
ÅRETS BUDGET	6,3	6,8	2,3	6,8	4,5
Ökning budgetram	4,0	0,5	-4,5	4,5	4,5

VALNÄMNDEN

Valnämnden är lokal valmyndighet och fullgör uppgifter i enlighet med vallagen. Det innebär organisering, samordning och genomförande av allmänna val till riksdag, kommun och region samt val till Europaparlamentet.

Nämnden föreslås få 6,3 mnkr i budgetram 2021. Inför budget 2021 får valnämnden 4 mnkr för att kunna genomföra folkomröstning om Västerås flygplats. Valåren 2022 och 2024 förstärks budgeten med 4,5 mnkr.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Överförmyndarnämnden har till uppgift att kontrollera förmyndarskap, godmanskap och förvaltare i enlighet med föräldrabalken. Huvudsyftet med nämndens verksamhet är att säkerställa att huvudmannens rättigheter blir tillgodosedda.

Nämnden föreslås 15,3 mnkr i budgetram 2021.

STADSGEMENSAMMA KOSTNADER

Stadsgemensamma kostnader är kostnader som inte tillhör någon enskild nämnds ansvar. Det omfattar framför allt kostnaden för Mälardalens Brand- och Räddningsförbund, externt finansnetto för internbanken, pensionsfond, Asköviksfond och kulturfonden. Interna ränteintäkter är den del av kapitalkostnaden som nämnder betalar för aktiverade investeringar.

Fastighetsnämndens avkastningskrav motsvarar det resultat fastighetsnämnden har för tomtrattsverksamhet, externt uthyrda skol- och verksamhetslokaler, markförvaltning samt uthyrning av särskilda boenden. Resultatkravet ses över årligen och kan behöva minskas i takt med att tomträtterna säljs.

I stadsgemensamma kostnader redovisas skillnaden mellan nämndernas redovisade personalomkostnadspålägg och verklig arbetsgivaravgift och pensionskostnad för pensionärer. Förändringar av Västerås stads semesterlöneskuld redovisas här. Utöver detta finns en kommungemensam reserv, budget för miljöskuld/rivning/sanering och ökade kapitalkostnader för strategiska investeringar.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Summa
Budget föregående år	15,0	15,3	15,6	15,9	
Volymökning	0,3	0,3	0,3	0,3	1,2
Priskompensation	0,2				0,2
Effektivisering/verksamhetsutveckling varav stadsl.kontorets del 0,06 mnk	-0,2				-0,2
ÅRETS BUDGET	15,3	15,6	15,9	16,2	1,2
Ökning budgetram	0,3	0,3	0,3	0,3	1,2

STADSGEMENSAMMA KOSTNADER, MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Mälardalens Brand- och Räddningsförbund	99,0	101,9	104,9	108,0
Kommungemensam reserv	11,4	11,4	11,4	11,4
Kommungemensam reserv, Scenkonstbiennial	2,0	2,0		
Kommungemensam reserv, detaljplaner	10,0	10,0	10,0	0,0
Riktad lönesatsning för jämställdhet	5,0	5,0	5,0	5,0
Priskompensation		34,1	108,2	184,6
Ram för kostnadsökning individ och familj		22,4	50,4	76,7
Statsbidrag äldreomsorgsatsning	-59,0	-59,0	-59,0	-59,0
Ökad internhyra		10,0	20,0	20,0
Kapitalkostnad strategiska investeringar	30,2	44,5	48,1	52,9
Ramjustering ökad kapitalkostnad		-10,0	-10,0	-10,0
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner	189,0	199,0	199,0	219,0
Reglering arbetsgivaravgift och semesterlöneskuld	3,0	3,0	3,0	3,0
Hem-PC kostnad	4,0	4,0	4,0	4,0
Markhyra, Mälarenergi	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Kulturfond internt bidrag	0,1	0,1	0,1	0,1
Budget miljöskulder, rivning, sanering m.m.	5,0	5,0	5,0	5,0
Interna ränteintäkter	-70,7	-70,7	-70,7	-70,7
Avkastningskrav fastighetsnämnden	-62,3	-62,3	-62,3	-62,3
ÅRETS BUDGET	165,5	249,2	365,9	486,5
Ökning budgetram	12,2	83,7	116,7	120,6

STADSGEMENSAMMA KOSTNADER, FÖRÄNDRINGAR MNKR

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Mälardalens Brand- och Räddningsförbund*	9,1	2,9	3,0	3,1
Kommungemensam reserv	-9,0	0,0	0,0	0,0
Kommungemensam reserv, Scenkonstbiennal	2,0		-2,0	
Kommungemensam reserv, detaljplaner	10,0			-10,0
Riktad lönesatsning för jämställdhet	5,0			
Priskompensation	0,0	34,1	74,1	76,4
Ram för kostnadsökning individ och familj		22,4	28,0	26,3
Statsbidrag äldreomsorgssatsning	-59,0			
Ökad internhyra		10,0	10,0	
Kapitalkostnad strategiska investeringar	15,4	4,3	3,6	4,8
Pensionsutbetalningar o avsättning pensioner*	-6,3	10,0	0,0	20,0
Budget miljöskulder, rivningar m.m.	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat flyktingverksamhet	45,0	0,0	0,0	0,0
Avkastningskrav fastighetsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS BUDGET	12,2	83,7	116,7	120,6

* Kommentar

En justering har gjorts på 6,3 mnkr mellan pensionskostnad och Mälardalens Brand- och Räddningsförbund, MBR. Västerås stad ersätter MBR för delar av dess pensionskostnad utöver driftbidraget. Det har tidigare redovisats som en pensionskostnad. Från 2021 redovisas det som en kostnad för räddningstjänsten, vilket bedöms mer korrekt eftersom pensionskostnad endast kan avse egen personal.

Ersättningen till Mälardalens Brand- och Räddningsförbund budgeteras till 99 mnkr, varav driftbidraget är 92,25 mnkr och resterande del är budget för pensioner som Västerås stad ska bekosta för MBR.

En budgetram för miljöskulder, rivning och sanering finns, för att kunna finansiera behov som uppstår under året. Det gäller främst mark, gator och parker och

inte fastigheter och omfattar 5 mnkr. Det kommer bland annat bekosta rivning av Björnöbron.

Resultatet för flyktingverksamhet redovisas bland stadsgemensamma kostnader under 2020. Från 2021 flyttas resultatet för flyktingverksamhet över till individ- och familjenämnden och blir därför 0 kr i budget.

Statsbidrag för äldreomsorgen budgeteras bland stadsgemensamt, totalt 59 mnkr.

Riktad lönesatsning för jämställdhet, totalt 5 mnkr, kommer att fördelas ut till berörda nämnder under året. Genom en särskild lönesatsning får kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta jämna ut ojämlika lönevillkor mellan kvinnligt respektive manligt dominerade yrken med jämförbar utbildnings- och svårighetsgrad. En djupare

analys behövs för att bedöma var det ska riktas.

Den kommungemensamma reserven omfattar totalt 23,4 mnkr, varav 10 mnkr ska finansiera ökad ambition för detaljplanehantering. Ingen särskild reserv finns för de ökade kostnader inom kollektivtrafiken som regionen bedömer att Västerås stad ska finansiera nästa år.

Ram för kapitalkostnad strategiska investeringar, totalt 30,2 mnkr, ska finansiera investeringar som aktiveras 2020 och 2021. Anslaget fördelas till nämnder som genomför strategiska investeringar, främst tekniska nämnden, när investeringen aktiveras. Ramjustering för investeringar som aktiverades 2020 genomförs i början av 2021. För anläggningar som aktiveras under 2021 erhålls istället en intäkt.

Bolag och kommunalförbund i koncernen

En betydande del av Västerås stads verksamhet bedrivs i bolag och kommunalförbund. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för koncernens resultat och ekonomiska ställning. De kommunala bolagens budget utgör också ett viktigt underlag som information till kommunfullmäktige. I detta avsnitt görs en sammanfattning av budget 2021 för de bolag där kommunens ägarandel överstiger 50 procent. Redovisningen ska endast ses som information. Kommunfullmäktige fattar inte något beslut om bolagens budget.

I Västerås Stadshuskoncernen ingår moderbolaget Västerås Stadshus AB samt dotterbolagen Mälarenergi AB, Bostads AB Mimer, Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB, Västerås Parkeringsbolag AB, Nya Västerås Flygplats AB samt Västerås marknads- och näringslivsaktiebolag.

MÄLARENERGI AB

I Mälarenergikoncernen ingår moderbolaget Mälarenergi AB samt dotterbolagen Mälarenergi Elnät AB, Fibra AB, Mälarenergi Vattenkraft AB och Mälarenergi Försäljning AB.

Mälarenergi ska samverka med andra kommuner och intressenter i regionen i syfte att bidra till en hållbar utveckling. Bolaget ska tillhandahålla tjänster och produkter inom infraserice, det vill säga el, värme, vatten, IT, energitjänster och service. Bolaget omfattar verksamheter med olika förutsättningar. VA- och elnätsverksamheterna är monopol som lever under reglerad särslagstiftning medan övriga delar bedriver sina verksamheter i konkurrens. I huvudsak ska bolaget verka i Mälardalen.

BOSTADS AB MIMER (MIMER)

Bostads AB Mimers uppgift är att skapa och förvalta ett bostadsbestånd som tillgodoser de boendes och bostadssökandes olika krav beträffande standard, storlek, utformning, läge, service, hyresnivå med mera. Genom affärsmässig samhällsnytta ska bolaget bidra kontinuerligt till en långsiktig hållbar utveckling.

VÄSTERÅS STADS STRATEGISKA FASTIGHETER AB (VSSF AB)

Koncernen VSSF AB bildades år 2002 med uppgift att förvärva, förvalta och utveckla fastigheter i Västerås som inte primärt används för ägarens kärnverksamheter, men som är strategiskt viktiga för ägaren och för Västerås utveckling. I bolaget ingår de helägda dotterbolagen Västerås Flygfastigheter AB, Geddeholms AB, Utvecklingsfastigheter i Västerås AB och Västerås Fastighet Kungsängen AB.

VÄSTERÅS PARKERINGSBOLAG AB (VPAB)

Västerås Parkerings AB startade verksamheten hösten 2016. Bolaget ska samordna arbetet med Västerås parkeringsplatser och verka för att öka Västerås stads andel av antalet parkeringsplatser. Västerås Parkerings AB ansvarar för Klippans parkeringsanläggning, som hyrs av Västerås stad, parkering på kvartermark och parkeringsövervakning på gatumark åt Västerås stad. Västerås Parkerings AB utför även, på uppdrag av kunder, parkeringsövervakning och parkeringsadministration för deras parkeringsplatser. Avsikten är att bolaget ska arbeta med en helhet i hantering av personbilsparering i strategiska områden i centrala Västerås.

VÄSTERÅS MARKNADS- OCH NÄRINGSLIVSAKTIEBOLAG (VMN AB)

Västerås marknads- och näringslivsaktiebolags övergripande uppdrag är att bidra till Västerås attraktionskraft. Bolaget ska arbeta för att attrahera människor, verksamheter och kapital till Västerås. Bolaget ska i samverkan med näringslivet och andra aktörer utveckla Västerås som en attraktiv boende-, arbets-, etablerings-, besöks- och mötesort. Bolaget ska också bidra till den långsiktiga kompetensförsörjningen genom att väcka intresse för teknik och naturvetenskap.

NYA VÄSTERÅS FLYGPLATS AB (NVFA)

Syftet med att bedriva verksamheten i bolagsform är främst att ägaren genom sitt ägande kan bidra till goda kommunikationsmöjligheter för näringsliv och privatpersoner i regionen. Bolaget ska verka för att tillsammans med Västerås stad och näringslivet tillhandahålla en väl fungerande flygplats som en del av Västerås infrastruktur.

MÄLARHAMNAR AB

Mälarhamnar AB har varit verksamt sedan årsskiftet 2000/2001 och ägs till 55 procent av Västerås stad och till 45 procent av Köpings kommun.

Bolaget ska genom hamn- och terminalverksamhet i Köping och Västerås på affärsmässiga grunder erbjuda det lokala och regionala näringslivet kostnadseffektiva och miljömässigt fördelaktiga lösningar inom hamn- och terminaltjänster.

MÄLARDALENS BRAND- OCH RÄDDNINGSFÖRBUND (MBR)

Mälardalens Brand- och Räddningsförbund är ett kommunalförbund för räddningstjänst och förebyggande brandverksamhet. Medlemmar i förbundet var tidigare Västerås stad, Hallstahammars kommun och Surahammars kommun. Från 1 januari 2021 kommer kommunerna Köping, Kungsör och Arboga att bli nya medlemmar i förbundet. Förbundet kommer få en ny förbundsordning från 1 januari 2021, som Västerås kommunfullmäktige godkände i november 2020.

Förbundet ansvarar för den räddningstjänstverksamhet som enligt lagen om skydd mot olyckor annars åvilar var och en av förbundsmedlemmarna, samt att svara för de uppgifter som enligt annan lagstiftning åvilar den eller de kommunala nämnder som handhar räddningstjänst. Förbundet ska även ansvara för de uppgifter som enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor annars åvilar var och en av förbundsmedlemmarna.

Västerås Sinfionetta. Foto: Jonas Billberg.

VAFAB MILJÖ KOMMUNALFÖRBUND

VafabMiljö är ett kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun. Västerås stads andel är 43,6 procent.

Förbundets uppdrag är att ta hand om avfall från medlemskommunerna på ett miljöriktigt sätt. Målet är i första hand att avfallsmängderna ska minska, det återstående avfallet ska betraktas som en resurs och återvinnas så långt det är tekniskt och ekonomiskt möjligt. VafabMiljö arbetar även med att transportera avfall från industrier och företag. De viktigaste värdena i arbetet är uthållig miljöhänsyn, bra service, god kvalitet, hög effektivitet, stort engagemang och stor kompetens.

Förbundet driver 18 Återbruk runt om i regionen, varav sex stycken finns i Västerås. Där kan privatpersoner lämna grovavfall, sitt farliga avfall och el-avfall. VafabMiljö driver även fem avfallsstationer, där flera numera är omlastningsstationer. En verksam deponi finns på Gryta avfallsstation i Västerås. Genom enheten Gas tillverkas biogas och biogödsel.

TEATER VÄSTMANLAND

Teater Västmanland är ett kommunalförbund med Region Västmanland och Västerås stad som medlemmar. Västerås stads andel är 49 procent. Inriktningen är en bred teater som arbetar med förankring i hela länet, en teater som vågar utmana, problematisera och skapa konstnärlig förnyelse.

Kärnverksamheten är att producera föreställningar för barn, unga och vuxna. Teatern erbjuder skolor och teaterföreningar produktioner som kan turnera i länet. Länsbor erbjuds kostnadsfri transport till utvalda föreställningar som spelas i teaterhuset i Västerås.

För att kunna ge en större bredd i repertoaren kompletteras teaterns egenproducerade föreställningar med nationella och internationella gästspel. Navet i verksamheten är teaterhuset i Västerås.

VÄSTMANLANDSMUSIKEN

Västmanlandsmusiken är ett kommunalförbund med Västerås stad och Region Västmanland som medlemmar. Västerås stads andel är 90 procent.

Västmanlandsmusiken bidrar till att närmare 800 evenemang kan genomföras varje år i länet. Förbundet har till uppgift att förse Västerås Konserthus med närmare 200 evenemang per år, varav en del är den egna orkestern Västerås Sinfionettas konserter. Västerås Sinfionetta med 33 musiker har funnits sedan 1883 och har Västerås Konserthus som sin hemmaarena.

Regional musik, dans och nycirkus är den del inom Västmanlandsmusiken där samarbetet med lokala arrangörer, föreningar och kulturinstitutioner runt om i länet bedrivs. Västmanlandsmusiken har som uppgift att verka för att dessa konstarter ska kunna komma hela länet tillgodo. Västmanlandsmusiken arrangerar egna evenemang och stöttar arrangörer i det lokala kulturlivet.

Finansiella rapporter

Resultatbudget, mnkr

Not	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens intäkter	1 939,1	1 968,2	1 996,2	2 026,2	2 056,6
Verksamhetens kostnader	-10 324,5	-10 650,1	-10 883,0	-11 214,6	-11 618,9
Avskrivningar	-339,1	-395,0	-435,0	-475,0	-515,0
Verksamhetens nettokostnader	-8 724,5	-9 076,9	-9 321,8	-9 663,4	-10 077,3
Skatteintäkter	7 253,8	7 299,5	7 557,4	7 853,4	8 128,1
Generella statsbidrag och utjämning not 1	1 512,4	1 778,9	1 733,9	1 813,5	1 945,5
Verksamhetens resultat	41,7	1,5	-30,5	3,5	-3,7
Finansiella intäkter not 2	178,4	174,4	171,4	171,4	171,4
Finansiella kostnader	-103,4	-103,4	-103,4	-103,4	-103,4
Summa finansnetto	75,0	71,0	68,0	68,0	68,0
Årets resultat	116,7	72,5	37,5	71,5	64,3
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter	1,3%	0,8%	0,4%	0,7%	0,6%

Kommentar:

Generella statsbidrag och utjämning utgör cirka 20 procent av skatteintäkter och utjämning. Från och med 2021 redovisas hela välfärdssatsningen som ett generellt statsbidrag.

Noter till resultatbudget, mnkr

NOT 1	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Generella statsbidrag och utjämning					
Skatteintäkter	7 253,8	7 299,5	7 557,4	7 853,4	8 128,1
Inkomstutjämning	1 110,1	1 133,7	1 201,9	1 289,3	1 392,5
Kostnadsutjämning	-96,5	-80,5	-81,1	-82,6	-72,4
Regleringspost	159,9	463,7	395,8	405,8	420,4
LSS-utjämning	-81,4	-72,0	-72,9	-73,7	-74,7
Införandebidrag	131,9	69,3	20,5	0,0	0,0
Fastighetsavgift	255,9	264,7	269,7	274,7	279,7
Generella bidrag	32,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa generella statsbidrag och utjämning	8 766,2	9 078,4	9 291,3	9 666,9	10 073,6
Ökning jfr budget	321,3	312,2	212,9	375,6	406,7
Ökning (%)	3,8%	3,6%	2,3%	4,0%	4,2%

NOT 2	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan
Externa finansiella intäkter	2020	2021	2022	2023	2024
Utdelning kommunala bolag	45,8	31,8	28,8	28,8	28,8
Ränteintäkter	132,6	142,6	142,6	142,6	142,6
Summa externa finansiella intäkter	178,4	174,4	171,4	171,4	171,4

Kommentar:

Aktieutdelningen från Västerås Stadshus AB minskar från 45 mnkr 2020 till 31 mnkr 2021. Utdelningen 2021 baserar sig på Västerås Stadshus AB:s resultat för 2020 och en extrautdelning från Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB med 3 mnkr. I planeringen för 2022–2024 är budget för utdelningen på miniminivå för utdelning enligt ägardirektiv och förväntat resultat, det vill säga 28 mnkr.

Nämndernas driftbudgetram, mnkr

	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Skattefinansierad verksamhet						
Förskolenämnden	972,6	1 007,8	1 025,7	1 045,3	1 079,3	1 120,4
Grundskolenämnden	1 872,0	2 017,7	2 132,8	2 174,5	2 228,8	2 364,3
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	864,5	873,0	902,4	921,0	940,5	961,1
Skultuna kommundelsnämnd	115,3	122,1	124,6	124,4	132,9	140,8
Äldrenämnden	1 522,4	1 603,6	1 737,8	1 763,2	1 813,7	1 842,4
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	836,3	862,6	883,3	915,3	940,3	965,3
Individ- och familjenämnden	916,7	875,1	893,7	890,7	890,7	890,7
Kulturnämnden	194,1	200,5	203,2	204,7	206,7	208,2
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	267,6	282,1	287,9	292,8	306,3	301,8
Tekniska nämnden	448,6	455,3	457,9	479,8	501,0	522,7
Byggnadsnämnden	29,3	27,4	28,4	29,4	30,4	31,4
Miljö- och konsumentnämnden	21,5	22,0	22,3	22,7	23,1	23,5
Kommunstyrelsen	188,7	211,1	215,0	211,6	210,8	210,4
Kommunrevisionen	3,7	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
Valnämnden	4,8	2,3	6,3	6,8	2,3	6,8
Överförmyndarnämnden	12,9	15,0	15,3	15,6	15,9	16,2
Delsumma	8 271,0	8 582,4	8 941,4	9 102,6	9 327,5	9 610,8
Fastighetsnämnden						
Fastighetsnämnden, övrigt	-201,4	-2,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastighetsnämnden, exploatering		-9,0	-30,0	-30,0	-30,0	-20,0
Delsumma	-201,4	-11,2	-30,0	-30,0	-30,0	-20,0
Summa verksamhetens nettokostnad	8 069,6	8 571,2	8 911,4	9 072,6	9 297,5	9 590,8
Stadsgemensamma kostnader	-231,2	153,3	165,5	249,2	365,9	486,5
Summa Västerås stad	7 838,4	8 724,5	9 076,9	9 321,8	9 663,4	10 077,3
Årlig förändring (%)			4,0%	2,7%	3,7%	4,3%

Beslutade satsningar, mnkr

Beslutad satsning/kostnadsökning	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Totalt
Innebandyarena	2,4				14,5
Hamnen	2,3				3,5
Bäckby aktivitetsyta och omklädningsrum					1,7
Lögarängen utomhusbad	0,4				1,0
Tillberga idrottshall, utbyggnad		1,0			1,0
Fredriksbergsbadet		3,4			3,7
Scenkonstbiennal		2,0	-2,0		2,0
SM-veckan			5,0	-5,0	5,0
Summa kostnad	5,1	6,4	3,0	-5,0	32,4

Kommentar:

Investeringen i den nya innebandyarenan som invigdes 2020 får 2,4 mnkr i ökad driftskostnad 2021 när det blir helårseffekt. Totalt är driftskostnaden 14,5 mnkr.

Den del av hamnens utveckling som ska skattefinansieras ökar med 2,3 mnkr 2023.

Lögarängens utomhusbad medför en kostnadsökning med 0,4 mnkr, vilket ska kompenseras enligt beslut i kommunfullmäktige 4 april 2019.

Nämndernas investeringsbudget, mnkr

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Totalt 2021–2025
Skattefinansierad verksamhet						
Fastighetsnämnden	895,6	1 286,6	1 465,9	1 132,4	453,4	5 233,9
Fastighetsnämnden, projekt Mälarporten	67,3	228,0	191,4	581,5	544,8	1 613,0
Kommunstyrelsen	48,3	48,3	48,3	48,3	48,3	241,5
Förskolenämnden	6,0	7,0	32,0	33,0	24,0	102,0
Grundskolenämnden	24,0	14,0	23,0	60,0	20,0	141,0
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	15,0	7,0	10,0	7,0	7,0	46,0
Skultuna kommundelsnämnd	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	5,0
Äldrenämnden	23,0	4,0	12,0	12,0	12,0	63,0
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	2,1	2,9	2,4	2,4	2,4	12,2
Individ- och familjenämnden	37,1	17,1	4,1	2,1	2,1	62,5
Kulturnämnden	14,3	14,0	8,0	8,0	7,0	51,3
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	23,8	19,8	17,7	6,0	7,0	74,3
Tekniska nämnden, ordinarie investeringar	41,8	41,8	49,3	41,9	49,2	224,0
Tekniska nämnden, gatuunderhållsinvesteringar	80,0	81,0	82,0	83,0	84,0	410,0
Tekniska nämnden, strategiska investeringar	152,1	113,9	145,7	163,8	132,7	708,2
Miljö- och konsumentnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa investering exkl. exploatering	1 431,4	1 886,4	2 092,8	2 182,4	1 394,9	8 987,9
Fastighetsnämnden, exploatering	95,4	186,3	175,2	101,7	94,6	653,2
Fastighetsnämnden, strategiska markförvärv	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	250,0
Summa exploatering och markförvärv	145,4	236,3	225,2	151,7	144,6	903,2
SUMMA INVESTERINGAR	1 576,8	2 122,7	2 318,0	2 334,1	1 539,5	9 891,1

Fastighetsnämnden, investering per verksamhet, mnkr

	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Totalt 2021–2025
Grundskola	368,9	791,3	1 003,0	709,0	189,0	3 061,2
Förskola	100,0	289,0	286,5	192,0	152,0	1 019,5
Gymnasieskola	33,5	46,0	46,0	49,0	6,0	180,5
Idrottsfastigheter	36,1	9,0	33,0	100,0	23,0	201,1
Kulturfastigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Boenden (äldrenämnden m.m.)	105,5	36,0	34,0	34,0	34,0	243,5
Boenden (individ och familj)	6,4	8,4	6,4	6,4	6,4	34,0
Övriga fastighetsinvesteringar	81,2	53,9	46,0	34,0	35,0	250,1
Hamnens utveckling	105,0	33,0	6,0	3,0	3,0	150,0
Extern hyra, hamnen	59,0	20,0	5,0	5,0	5,0	94,0
Projekt Mälarporten	67,3	228,0	191,4	581,5	544,8	1 613,0
Summa investering exkl. exploatering	962,9	1 514,6	1 657,3	1 713,9	998,2	6 846,9
Fastighetsnämnden, exploatering	95,4	186,3	175,2	101,7	94,6	653,2
Fastighetsnämnden, strategiska markförvärv	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	250,0
Summa exploatering och markförvärv	145,4	236,3	225,2	151,7	144,6	903,2
SUMMA INVESTERINGAR EKKLUSIVE EXPLOATERING	1 108,3	1 750,9	1 882,5	1 865,6	1 142,8	7 750,1

Investeringsplan förskola

Förskola	Antal platser	Nya platser 2021	Nya platser 2022	Nya platser 2023	Nya platser 2024	Nya platser 2025	Perioden	Efter perioden
Investeringar								
Barkarö Gotö	72			144			144	
Bäckby/Skälbyområdet 1	36			144			144	
Bäckby/Skälbyområdet 2	36					144	144	
Enhagen, ombyggnad	0	0					0	
Gäddeholm, etapp 3 och 4	144			144			144	
Hökåsen förskola	50				72		72	
Irsta	90				144		144	
Malmen, åtgärder befintlig förskola	30	30					30	
Vallby, modernisering (utredning)							0	18
Pettersberg	0			72			72	
Romfartuna förskola	54			108			108	
Rönnby, ombyggnad	0			144			144	
Rönnby 2	36				72		72	
Skallberget	36			72			72	
Sätra, etapp 1	144			144			144	
Sätra, etapp 2–4							0	288
Vetterstorp	0					72	72	
Öster förskola	144		144				144	
Öster 1 (Malmaberg)	54				144		144	
Öster 2 (Lillhamra, Hamre)	72					72	72	
Öster 3 (Haga, Markörgatan)	72					72	72	
Österby förskola (Dingtuna)	72					72	72	
Planerade inhyrningar								
Hammarby	0						0	108
Isolatorn/Tegnérslunden	48			144			144	
Klockartorpet	72				72		72	
Kopparlunden nord, 6 avdelningar	72				108		108	
Kopparlunden syd, 8 avdelningar	144					144	144	
Kornknarren (Råby)	38			108			108	
Södra Källtorp	72		72				72	
Öster Mälarstrand (Förseglet)	108			108			108	
Öster Mälarstrand (Valfisken)	36			72			72	
Öster Mälarstrand (Regattan)	108					144	144	
Öster, paviljonger ny	72	72					72	
Öster, paviljonger ny	72		72				72	
Öster, paviljonger ny	72			72			72	
Totalt antal platser	2 056	102	288	1 476	612	720	3 198	414
Avveckling av platser		0		-688	-238	-216	-1 142	
Nettotillskott platser		102	288	788	374	504	2 056	414
Prognos ökat antal barn		51	95	146	164	180	636	
Antal barn vid 64% andel i kommunal förskola		33	61	93	105	115	407	
Nettoökning (platser – barn)		69	227	695	269	389	1 649	

Investeringsplan grundskola

Grundskola	Antal platser Netto	Nya platser 2021	Nya platser 2022	Nya platser 2023	Nya platser 2024	Nya platser 2025	Perioden
Investeringar							
Barkaröskolan							0
Blåsboskolan F–6, renovering	50	50					50
Brandthovdaskolan F–6, utbyggnad	50	50					50
Bäckby/Skälbyområdet	175				175		175
Håkantorpskolan, paviljong avveckling	-75				-75		-75
Dingtunaskolan F-6	100				100		100
Ekbergaskolan F–6, utbyggnad*	230			230			230
Ekbergaskolan F–6, paviljong avveckling	-200			-200			-200
Emausskolan F–6, utbyggnad	400				400		400
Fridnässkolan F–6, utbyggnad*	375			375			375
Fridnässkolan F–6, paviljong avveckling	-200			-200			-200
Gäddeholmsskolan F–9, ny*	700				700		700
Gäddeholmsskolan F–9, paviljong avveckling	-175				-175		-175
Gäddeholmsskolan 7–9, ny							0
Hässlöskolan F–6, ny							0
Hamreskolans paviljonger							0
Herta/Bryggargården 7–9, ny	500				500		500
Hällbyskolan/Sofiaskolan	5	5					5
Irstaskolan F–9, utbyggnad	150			150			150
Irstaskolan F–9, rivs	-75			-75			-75
Malmabergsskolan							0
Mälarparksskolan F–6, ny	525	525					525
Storängsskolan F–6*	-200	-200					-200
Persboskolan F–9, renovering	400			400			400
Persboskolan F–9, rivs	-300			-300			-300
Rönnbyskolan F–9, renovering	0	0					0
Sätra F–6, ny	700				700		700
Tillberga F–9, ombyggnad	200			200			200
Tillberga F–9, paviljong avveckling	-100			-100			-100
Vedboskolan F–6, ny	500				500		500
Vallbyskolan/Norra Vallby	-425				-425		-425
Hammarbyområdet	350					350	350
Hammarbyområdet, rivs	-115					-115	-115
Totalt antal platser	3 545	630	0	1 355	3 075	350	5 410
Avveckling av platser		-200	0	-875	-675	-115	-1 865
Nettotillskott platser		430	0	480	2 400	235	3 545
Prognos elever i kommunal skola		113	205	235	256	231	1 040
Nettoökning (platser – elever)		317	-205	245	2 145	4	2 505

* Investeringen är kopplad till en avveckling av en paviljongslösning

Investeringsplan äldreboenden

Äldreboende	Nya platser 2020	Nya platser 2021	Nya platser 2022	Nya platser 2023	Nya platser 2024	Nya platser 2025	Perioden
Investeringar							
Öster Mälarstrand		90					90
Södra Källtorp		120					120
Rösegården, avvecklas		-48					-48
Södergården, avvecklas		-18					-18
Gotlandsgatan, avvecklas			-54				-54
Ängsgärdet				85			85
Stenkumla					80		80
Äldreboende, avvecklas					-36		-36
Karlslund, hus D						80	80
Äldreboende, avvecklas						-30	-30
Totalt antal platser	0	210	0	85	80	80	455
Avveckling av platser		-66	-54	0	-36	-30	-186
Nettotillskott platser		144	-54	85	44	50	269
Prognos ökat behov av platser	25	33	35	36	41	40	210
Nettoökning (platser – behov)	-25	111	-89	49	3	10	84

Kassaflödesanalys, mnkr

	2021	2022	2023	2024	2025	Totalt 2021–2025
Finansiering						
Årets budgeterade resultat	73	39	71	64	100	348
Prognos resultatförsämring						
Resultat exploateringsverksamhet	50	50	50	50	50	250
Justering för avskrivningar	390	430	470	510	550	2 350
Justering för likviditetspåverkande poster som ingår i årets resultat	-31					-31
Justering för förändring pensionsavsättning	18	48	30	52	60	208
Summa finansiering	500	567	621	676	760	3 125
Investeringsverksamheten						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 260	-1 486	-1 507	-1 400	-1 076	-6 729
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	50	100	100	100	100	450
Investering i aktier och andelar						
Investeringsverksamhet	-1 210	-1 386	-1 407	-1 300	-976	-6 279
Finansieringsverksamhet						
<i>Kassaflöde</i>						
Upplåning	910	819	785	624	216	3 354
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	910	819	785	624	216	3 354
Årets kassaflöde	200	1	-1	0	0	200
Likvida medel vid årets början	1 000	1 200	1 200	1 200	1 200	
Likvida medel vid årets slut	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Självfinansieringsgrad	41%	41%	44%	52%	78%	50%

Kommentar

Västerås stads nettotillgångar var 1 283 mnkr vid ingången av 2020 (cirka 1 183 mnkr 31 oktober 2020). I nettotillgångarna ingår inte pensionsfonden, kulturfonden eller Asköviksfondens medel. De likvida medlen kan överstiga nettotillgången, genom en upplånad likviditet. Bedömningen är att investeringarna kommer att omfatta 6,7 miljarder kronor under åren 2021–2025. Lånenivån blir därmed cirka 3,4 mnkr om Västerås stad ska ha en likviditet på 1,2 miljarder kronor.

Vård och omsorg, planering

Nyckeltal, omsorg och stöd	Utfall 2019	–aug 2020	2021	2022	2023	2024
Äldreomsorg						
Antal lägenheter i äldreboende	1 156	1 177	1 300	1 246	1 331	1 375
Antal lägenheter i servicehus	604	602	602	602	602	602
Antal lediga lägenheter i äldreboende	0	48				
Antal lediga lägenheter i servicehus	72	105				
Antal personer med beställd hemtjänst i ordinärt boende	2 726	2 514				
Hemtjänsttimmar ordinärt boende, antal tusen timmar	895	906	913	874	1 287	1 454
Hemsjukvård, antal tusen timmar	278	311	323	334	343	352
Funktionsnedsättning						
Totalt i personkretsen	1 225	1 274	1 325	1 378	1 433	1 490
Daglig verksamhet	712	719	748	778	809	841
Boende vuxna enligt LSS	377	386	400	413	428	443
Personlig assistens enligt LSS	73	76	79	82	85	89

Kommentar

Antalet timmar med personlig assistans har ökat kraftigt de senaste fem åren. Under 2020 ligger antalet timmar på en fortsatt hög nivå, men ökningen har stannat av.

Bolag och kommunalförbund

Driftredovisning, mnkr

	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Västerås Stadshus AB	77	61			
Mälarenergi AB	343	383	370	386	388
Bostads AB Mimer	156	154	178	176	188
Nya Västerås Flygplats AB	-28	-29	-28		
Västerås Parkerings AB	1	0	1	3	8
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	42	22	7	7	28
Västerås marknads- och näringslivsaktiebolag	-17	-17	-17	-18	-18
Västerås Strömkällan 1 AB	0	0	0	0	
Mälarhus AB	3	-7			
Västerås Central	5				
VafabMiljö kommunalförbund	-4	6	3	1	
Mälardalens Brand- och Räddningsförbund	2	0	0	0	
Västmanlandsmusiken	-1				
Västmanlands teater	0				
Summa bolag och kommunalförbund	579	573	513	556	594

Investeringar, mnkr

	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Västerås Stadshus AB	0	0	0	0	0
Mälarenergi AB	1 008	870	865	833	783
Bostads AB Mimer	797	785	1 292	917	884
Nya Västerås Flygplats AB	3	1			
Västerås Parkerings AB	151	78	55	41	23
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	10	10	10	10	10
Västerås marknads- och näringslivsaktiebolag	0	0	0	0	0
Västerås Strömkällan 1 AB	0	0	0	0	
Mälarhus AB	24	13	18	17	17
Västerås Central					
VafabMiljö kommunalförbund	143	126	85	81	54
Mälardalens Brand- och Räddningsförbund	22	9	11	12	
Västmanlandsmusiken					
Västmanlands teater					
Summa bolag och kommunalförbund	2 157	1 891	2 336	1 910	1 771

VÄSTERÅS STAD

Västerås stad

Stadshuset, 721 87 Västerås

Kontaktcenter: 021-39 00 00

E-post: kommunstyrelsen@vasteras.se

www.vasteras.se